

**ADELAIDE
EESTI RAADIO
1981-91**

PEDAGOGIKA
ARHIIVMUUSEUM
FOND K14964

SAATEKS

Adelaide eetrist on esmaspäeva õhtuti kõlanud eesti keel juba kümme aastat ja juba mõningad aastad võime seda ka neljapäeva pärastlõunati kuulda.

Kuulda on lihtne, lülita vaid raadioaparaat õigel ajal ja laine pikkusel käima ja seal ta on.

Mis juhtub aga raadiolainete teises otsas? On sellega, et igal nädalal 2 korda pool tundi eesti keelt kuuldakse, ka palju tööd?

Kui raadio komiteegi ainult paar korda aastas koos käib, siis ei tohiks see asi väga hull olla.

Kes tegid ja teevad seda nähtamatut, ainult kuuldavat, tööd? Kust ja kuidas see kõik nii hilisel pagulusajal alguse sai? Nendele ja vast mõningale muulegi küsimusele püüab see väike väljaanne oma lehekülgedel vastata.

Kasutame selleks kümne aasta jooksul ajakirjanduses, ajalehtedes ja muudes trükistes avaldatud Adelaide eestikeelseid raadiosaateid käsitavaid kirjutisi ja muid andmeid. Nii on ajalooliselt õiglasem!

Kümme aastat pole pikk aeg inimelus, kuid väga pikk ühe ürituse elus mille kohta juba alguses öeldi, et see kõik sündis liiga hilja.

Nüüd võime öelda, et oma kümne aastase tegutsemisega on Adelaide Eesti Raadio saavutanud püsiva koha kohaliku eestlaskonna tegevuse ajaloos ja selle mälestuseks ongi see trükk.

Lugeja, kui Sa olid või oled Adelaide Eesti Raadio komitee liige, kaastööline, abistaja, toetaja, kuulaja või lihtsalt sõber, see trükk on Sinule ja Sinust. Sina tegid võimalikuks selle, et Adelaide'i raadiolainetel on kõlanud ja kõlab ikka veel eesti keel.

Koostaja.

ADELAIDE EESTI RAADIO ON KÜMMME AASTAT VANA.

Raadio kui niisugune, ise ainult umbes sada aastat vana, aga selle saja aastaga on ta tohutult arenenud, täi-
enenud, algvariandist muutunud. Sõna raadio tuleneb ladina
keelsest sõnast raacius, ehk "kiir" ja tema tähendus meil
kõneall olevas mõistes on: "informatsiooni juhtmeteta edas-
tamiseks ja vastuvõtmiseks raadio lainete (kiirte) abil".

Raadio on üks inimsoo tähtsamaid leiutisi. Aga nagu kõi-
gil asjadel, on ka raadiol omad head ja halvad küljed. Ra-
dio abil on elusid päästetud, aga ka riike reedetud.

Meie Adelaide Eesti Raadio on selles suhtes erand -
olles ainulksi rõõmu toov, meelelahutust ja uudiseid jagav
ettevõtte, millel puuduvad täielikult negatiivsed omadused.

Kümme aastat tagasi, kui meil raadio tegevus algas, olles
ühiskondlik, vahatahtlike asjaarmastajate poolt kõiku las-
tud ettevõtte, olid saated ka nagu rohkem tagasivaatavat laa-
di. Meenutati Eestit, tema kultuuri, poliitikat, omapära ja
selle kõige tähendust ja tähtsust meile, Eestimaa rahva
sellele osale, keda saatuse karmuse tõttu nüüd välis-eest-
lasteks kutsutakse.

Viis aastat tagasi, kui algas "perestroika", muutus ka
meie raadio toon. Järsku oli Eestis okey olukordi nende bi-
gete nimedega nimetada, tohtis poliitikat kritiseerida ja
kodueestlastel ei tarvitsenud enam oma välismaal elavaid
sugulasi maha salata. Hakkasime saama materjale kodumaalt,
mis hetkeseisu olukorda peegeldasid. Ka külalisi Kodu-Ees-
tist tuli tihedamalt ja intervjuud nendelt selgitasid muu-
tuvat olukorda Eestis ja tegid selle meile arusaadavaks.

Alates käesolevast aastast kasutab Adelaide Eesti Raadio
isegi EESTI RAADIO (Tallinnas) signatuure.

Nii muutus Adelaide Eesti Raadio endiselt peamiselt ise-
seisvusaegset ja väliseesti muusikat ja omariiklusaegseid
tähtpäevi tähistavalt ajaviitelt tähtsaks tänapäeva polii-
tiliseks vahendajaks, sidepidajaks, päevakohaseid uudiseid
jagavaks ettevõtteks.

Adelaide Eesti Raadio töötab endiselt Raadio Komitee ja
kaastöölaliste võrgu abiga, kuid pea vastutus lasub Komitee
energilise esimehe, Valdek Kanguri blul, kes kõik need kümme
aastat on väsimatult ja kiindumisega raadio tööd juhtinud
ja koordineerinud. Ilma temata ei oleks Adelaides Eesti ra-
diot. Siinkohal avaldan Adelaide eestlaskonna nimel hr. Kan-
gurile südamliku tänu ja tunnustuse.

Loodame, et niikaua, kui leidub Adelaides eestlasi, püsib
eesti raadio.

Selleks edusooovid ja - JOUDU TOOLE!

Enemai Reinpuu
AESeltsi President
august 1991.a.

ADELAIDE EESTI RAADIO VAIMULIKUD SAATED.

Peale esimese viie aasta möödumist oli, peale senise ainulaadse rahvuslikult modiveeritud ja isealgatuslikult eetrisse lähetatud eestlust, eesti keelt, kultuuri ja paguluse küsimusi propageerivat raadiosaadet, veel üks pooltund saadaval igal nädalal samas raadiojaamas eesti keele jaoks.

Tõsi küll ka teiste saadete ajavoolus oli nii mõnigi usuliselt tähtis rahvalik tähtpäev Adelaide koguduse praost Johannes Aariku poolt kaetud. Vakantse pooltunni vastu aga hakkas huvi tundma Adelaide Eesti Evangeelse koguduse juhataja V. Lees aastal 1986. Eriti kui selgus, et oli võimalik saada kaastööd senise Sydney Eesti Missiooni "Uus Elu" raadiosaadete reservidest ja saateid produtseerida Sydneys.

Kokkulepe saavutatigi Adelaide Eesti Raadio Komiteega iga neljapäevase usulise pooltunni eetrisse lähetamiseks raadiojaamast 5 EBI-FM.

Saadetes on esinenud suur osa praeguseid nii Välis- ja Kodu-Eesti praeguseid koore, lauljaid ja kiriku muusikuid, mis on avardanud uue dimensiooni koguduses.

Saadetes on alati palvus kodumaa, hädaliste ja eestpalveid vajavate isoleeritud kaasmaalaste eest. Esitatud sõnavõttud on olnud erapooletult piiblikud ennem kui kiriklik-doktinaarset laadi. Külalistena on sõna võtnud Dr. H. Roos, Dr. Aarand Roos K. Kaups, magister O. Tärk, pastor K. Raid, kirjanik Ain Kalmus jt.

Saateid koostab ja juhatab C. L. Peipman, muusikat juhatab helikunstnik Sylvia Palm, mõlemad Sydneyst.

Vaatamata eestlaste tagasihoidlikusele on isiklikud kontaktid kuulajate ja koordineerijate vahel osutunud tänuväärse hinnangu Lõuna-Austraalias toiminud tööle Jumala auks ja kuulajate kasuks.

C. L. Peipman

ADELAIDE EESTI RAADIO 1981-91

Tänapäeval on mitmekeelne raadio ja televisioon igapäevane asi, kuid kuidas sai see alguse ja miks algasid eestikeelsed raadiosaated alles meie pagulaselu hilisõhtul?

Korrapärased eestikeelsed raadiosaated tekkisid Austraalias seoses föderaalvalitsuse immigratsioonipoliitikaga, selle tagajärjel asutatud etniliste raadiojaamadega ja etniliste raadio-programmide aktsepteerimisega.

Esimese viieteistkümne aasta jooksul pärast Teise maailmasõja lõppu Austraaliasse sissserännanud lootis valitsus ja kohalik ühiskond kiiresti assimileerida. Kaasatoodud rahvuslikud traditsioonid ja kultuuriavaldused võeti vastu kui ajutised ning mööduvad veiderdused. Sisserrännanuist loodeti pea voolida kohalikku vormi sobivad kodanikud. Etniline raadio oleks olnud tol ajal mõeldamatu. Hea, et vahepeal sai kaasatoodud muusikat kuulata. Sisserrännanute, eriti inglise keelt mitte-kõnelevate osatähtsus ühiskonnas oli veel suhteliselt väike.

Kuuekümnendateks aastateks oli lootus kiireks assimileerimiseks haihtunud. Sisserrännanud rahvusgrupid hoidsid alal kaasatoodud rahvuslikke kultuuripärandeid ja traditsioone. Tekkis teatav isoleeritus. Valitsus püüdis tekkinud olukorda lahendada integratsioonipoliitikaga. See nägi ette sisserrännanute keelte ja traditsioonide sallivuse; need polnud enam veiderdused, vaid mineviku staatilised sümbolid, mida võis kasutada sisserrännanute

Austraalia ühiskonda paremaks sobitamiseks.

Seitsmekümnendate aastate algul sai viimaks valitsus aru, et ka integratsioonipoliitika ei tööta omaette ja ainult koos vahepeal tekkinud komplektse etnilise ühiskonna mõistmisega võib olukorda lahendada. Tarvitusele võeti uus termin — multikultuuriline — ja valitsus formuleeris vastavalt uue ja erilise tegevusplaani, tunnustades ja toetades keelalisi ja etnilisi omapärasid Austraalia elanikkonnas. See valitsuse uus suhtumine on andnud teatava kultuurautonoomia kõigile, kes seda soovivad ja on suutelised läbi viima. On asutatud näiteks etnilisi koole inglise keelega esimeseks võõrkeeleks jne.

Selle uue multikultuurilise filosoofia tulemusena avanesid ka ukSED võõrkeelseteks raadiosaadeteks. Juunis 1975 alustasid tööd eksperimentaalsed etnilised raadiojaamad — 2 EA Sydneys ja 3 EA Melbourne'is. Järgmisel aastal pani valitsus aluse Eriringhäälingule (Special Broadcasting Service), mille hoolde ja majandamisele jäi kogu etniline raadiolevi.

Samaaegselt valitsuse etniliste raadiojaamade asutamisega hakkas valitsus toetama ka teisi etnilisi programme privaat-raadiojaamade juures.

(Valdek Kangur, "Eesti keel Austraalia eetris", Esto '88 Album, Melbourne 1988)

Sedasi algasid eestikeelsed raadiosaated Melbourne'is veebruaris 1976, Sydney's juunis 1976 ja Perth'is detsembris 1976. Adelaide jõudis nii kaugele alles septembris 1981 ja Hobart detsembris 1985.

Eestikeelsete raadiosaadete Adelaide'i jõudmise kohta loeme "Virgats-Teataja" 1981 aasta väljaannetest järgmist:

81

Eesti raadiosaated Adelaides.

On ettevalmistamisel eesti raadiosaated Adelaides "Ethnic Radio" raamides. Esialgseks sooviks on korraldada pool tundi eestikeelset saadet igal nädalal. On loodud ajutine toimkond, mille juhiks valiti Valdek Kangur. Toimkond pidas oma esimese koosoleku 13. mail s.a.

Esimeseks Ülesandeks on vastava loa ja riikliku tootuse saamine.

"Virgats-Teataja" Nr.6 juuni 1981.

ADELAIDE EESTI RAADIO

Ettevalmistustööd eestikeelsete raadiosaadete alustamiseks Adelaides on jõudsalt edenenud. "Adelaide Eesti Raadio" juhatus on koostanud organisatsiooni põhikirja ning selle ka juba kinnitanud. Neil päevil saabus ka kinnitus "Ethnic Broadcasters Inc" poolt, millega "Adelaide Eesti Raadio" on saanud Lõuna-Austraalias ametliku tunnustuse.

Ajutine juhatus on koostanud raamkava eestikeelsete saadete jaoks kuni detsembrikuu lõpuni. Nüüd on saabunud ka teade, et "Ethnic Broadcasters Inc" on kinnitanud juhatuse soovialalduse eestikeelsete saadete alustamiseks, milleks on varutud pool tundi nädala kohta. Esialgseks saadete ajaks on lubatud esmaspäeva õhtud kella 9.00 kuni 9.30. Saadete alustamisega peab aga veel ootama, kuna "Ethnic Broadcasters Inc"-l on valmimas uus stuudio uute moodsate tehniliste seadeldistega saadete ettevalmistamiseks, mis nõuete kohaselt peab studios toimuma. Uus stuudio peaks lootuste kohaselt lõpulikult valmima 5. septembriks s.a. Täpne teadete alguse aeg ja muud vajalikku informatsiooni loodetakse tuua järgmises V/T numbris.

-no.

"Virgats-Teataja" Nr.8 august 1981.

Erakordne sündmus: EESTI KEEL ADELAIDE RAADIOS esmaspäeval, 14. septembril 1981 õhtul kell 9.00 - 9.30. Saade antakse edasi lühilainel FM 92.9 MHz. Edaspidised saated leiavad aset igal esmaspäeval samal ajal.

Augustikuu "Virgats-Teataja" numbris teatasime kavade alustada eestikeelsete raadiosaadetega Adelaides septembris s.a. Aeg pidi olenema uue stuudio valmimisest, mis pidi toimuma 5. sept. s.a. Nüüd on selgunud, et see venib. Pole üldse teada, millal uus stuudio valmib!

A.E.Raadio juhatus, arvestades sellega, et austraallaste poolt antud lubadustele ei saa anda palju kaalu, otsustas juba varem teha ettevalmistusi juhuks, kui lubatud stuudiot septembris ei ole olemas. Nii peeti augustikuu jooksul neli juhatuse koosolekt. A.E.Raadio saadete komiteele tehti Ülesandeks koostada esimeste saadete üksikasjalik kava. Komitee liikmed tutvusid "Ethnic Broadcasters Inc." praeguse stuudio saatevahenditega ja muude vajadustega saate läbiviimiseks. Tulemuseks on, et 14. septembril s.a. kuuleme esmakordselt eesti keelt Adelaide raadios.

Kuna ettevalmistuste aeg on möödas ja tegelikud saated algavad, siis on ka tähtis, et Adelaide eestlased teaksid A.E.Raadio koosseisu. Mõtte algatajaks ja eeltööde läbiviijaks oli Valdek Kangur. Pärast lühikest nõupidamist Juhan Murakas'ega otsustati kutsuda ellu Adelaide Eesti Raadio. Asjast huvitatute poolt moodustati A.E.Raadio juhatus, kes valis Valdek Kanguri oma esimeheks. Teised Ülesanded jaotati järgnevalt: sekretär - proua Monica Pukeand-Kangur,

laekur - hr. Toivo Kangur; tehnilised abilisid hr-d Tarmo Rohtla, Toivo Kangur ja Juhan Murakas; koordineerijad pr-d Aime Lomp-Kangur ja Linda Kuik-Mõisa ja hr-d Robert Puksand ja Erik Talmel. Informatsioon - R.Ollino.

Nagu ülaltoodud koosseisust nähtub, koosneb Adelaide Eesti Raadio juhatus peamiselt eesti nooremast generatsioonist. Loodame, et nende hool ja töö häid tulemusi annab ja ka meie vanema generatsiooni kuulajaskonna soove rahuldab.

Adelaide Eesti Raadio töötab A.E.Seltsi patronaazhi all. Eesti organisatsioonid ja üksikisikud võivad kasutada A.E.Raadiot teadete saatmiseks eesti Ühiskonnale tasuta. Nõudeks on, et teated peavad jõudma A.E.Raadio komiteele eelmise nädala teisipäeva õhtuks kell 19.00 enne järgmise esmaspäeva saadet. Teateid võib üle anda kas Valdek Kangur'ile (tel. 43 9907) või R.Ollino'le (tel. 276 4546) või kirjalikult Eesti Maja postkasti. - Kes ei oma FM vastuvõtjat, võib selle osta võrdlemisi odavalt 25-30 dollari eest. Iga moodne raadioärataja või lauakell omab FM laineala vastuvõtja.

-no.

ADELAIDE EESTI RAADIO TEOKS SAANUD. "Virgats-Teataja" Nr.9 september 1981

"Virgats-Teataja" õnnitleb Adelaide Eesti Raadiot selle oduka debüüdi puhul ja soovib kõigile kaastegelastele tarmu ja püsivust töö jätkamiseks!

On teoks saanud ammuoodatud Üritus siinselt eesti rahvusgrupilt - regulaarne eesti raadiosaade Adelaides, mida olime juba kuulnud kolmel korral, järjest kindlamas ja paremas esituses. Esimeses neist, s.o. 14. septambri saates andis A.E.Raadio esimees ja Ürituse tegelik isa ning kandja V.Kangur lühikese sissajuhatuse, milles ta puudutas saadete sihte ja nende tegelikku läbiviimist, ühtlasi kutsudes koostööle kõiki sinseid eestlasi. Esmajoonos peaks see seisma saadete regulaarses kuulamises.

Nagu kuulsime ja eelmisest "Virgats-Teataja" numbris seisis, on A.E. Raadio peamiselt ühe siinse eesti noorte rühma ettevõtte, seega nooruslik programm, mis on esitatud peamiselt väljaspool Eestit sündinud noorte huvialade ja töökepidamise alusel ja nende ondi poolt. Oleme rõõmsalt üllatunud, et selles vanusegrupis leidub nii aktiivset huvi meie kodumaa ja selle kultuuri vastu. Esmajoonos mõtlen sellega huvi eesti keelooskuseks, sest ainult see on võtmeks, mis avab tee eestlusele, mille abil saab mõista ja tunnetada eesti kultuuri ja eestluse olemust. Oletatavasti on järgmised saated ka samas vaimus. Kui kuulajaskonnal leidub erisoove, siis tuleb nende täitmisoks kontakti astuda A.E.Raadio korraldajatega (V.Kangur- tel. 43 9907 ja R.Ollino - tel. 276 4546), oma soovide läbiviimiseks praktiliselt kaasa aidates (näit. mõn. tähtpäeva, kohaliku sündmuse, toose, muusikapala jne. esitamisel). Kindlasti on sellised ideed programmi koostajatele teretulnud.

Tõenäoliselt toimub ka edaspidi üksikisikute poolt koostatud saateid. Neist esimene - "Mõttesild kodumaale" 28.9. Aime Kanguri poolt oma laimatus, sisukas ja südamlilik esitusos pakkus mõtlemis- ja tundeväärust igale kuulajale. Saate motoks: Unistus ja reaalsus poavad käsikäes käima. Ükskõik kui das tunne või seda praktiliselt rakendama, elab meis armastus kodumaa vastu ja eesti vaim edasi.

Saated on kõik olnud huvitavad, esimesed kaks küll ebaühtlased muusikapalade osas nii sisuliselt kui ka tehnilise originaalsituse arvel. Kuid uude noortepärase programmi puhul on see paratamatu. Ühelt poolt huvitavgi kuulata, kuidas nüüdisajal plaadistatakse minevikumälestusi ("Kodukotus", "Rukki-väli"). Ei saa nõuda kõrgekvaliteedilist muusikalist elamust, saata kandjaks on selle aktuaalsus, värskus ja eestipärasus. Range arvustamine töö algusastmel oleks ülekohtune ja võtaks selle ulatusliku kohustuse vabatahtlikult ja huvitusteta kandjailt teotahto ja tööõõmu, millest oleks väga kahju.

"Virgats-Teataja" Nr.10 oktoober 1981.

Oie Haas

Algas raadiosaadete korraldamine ja eetrisse saatmine. Sedasi kuni kümnenda saateni. See 16. novembril 1981 esitatud programm oli valmistatud noorte poolt, suunatud noortele või vähemalt nooremale generatsioonile ja suuremas osas inglise keelne. Põhjusted selleks oli antud.

Selles programmis oli esitatud osasid noorte nõupidamisel Torontos kõnelnud Eva Eichenbaumi kõnest. Eva oli mures generatsiooni vahelise sideme puudumisest eesti ühiskonnas ja püüdis oma kõnega saavutada mingi diskussiooni tekkimist generatsioonide vahel. Ta leidis samuti, et ei peaks elama minevikus vaid valmis-tama ette tuleviku jaoks.

Ka selle raadiosaate korraldajad lootsid diskussiooni tekitada kohalikus ühiskonnas tuleviku eestluse sihtide seadmiseks. Seda aga ei järgnenud. Eva kõnes mainitud vanema generatsiooni tolerantse puudus lõi ka siin läbi ja juba järgmisel päeval alustas Adelaide Eesti Selts asjade selgitamisega.

Eva Eichenbaum'i artikkel Adelaide Eesti Raadio.

Seltsi juhatuse arvamisi.

17.11.1981

Igaüks teab, et vaenlase kõige efektiivsem relv "külmas sõjas" on vastasrindel segaduste, lahkkelide ja pahanduste tekitamine. Omavahelises jagelemises võib tihti ununeda, et sellega oleme juba vaenlasele poole võitu andnud, sest tegutsemine pahameeles ja tülis ei anna kunagi positiivseid tagajärgi.

Tundub, et väliseestlased on praegu täielikult sellise olukorra ohvriks langemas.

Aastaid tagasi vedasid vägikaigast igasugused õiged ja/või isehakanud eksiilvalitsused. Sellele järgnes käesoleva aasta jooksul lõhenemine Sydney rahvusgrupis tüli näol Austraalia Eesti Seltside Liidu, Sydney Eesti Seltsi ja ajalehe "Meie Kodu" vahel. Nüüd on siis ka väike, rahulik Adelaide nakkuse ohus.

Ühest küljest leitakse siin, et meie Teater on "punane", kuna lavastas A. Külveti "Suletud aken", teisest küljest pannakse raadiosse inglise keelne saade, kus eesti noor ütleb, et ta on

"tired of the Estonian self-pity for the past historic tragedies and sufferings at the hands of the communists" !!!

15 miljonit austraalast võisid seda saadet kuulda ja mõelda, et mida need baltlased siis meile viimase 30-ne aasta jooksul on ette keerutanud, nende oma lapsedki ei pea seda õigeks ja on sellest tüdinenud!

Selle noore ilmavaated pidid olema eetrisse lastud, et diskussiooni tekitada. Teame ju oneti, et selline diskussioon saab vaid generatsioonide vahel tekkida, kus ei ole võimalik asju sama nurga alt näha ning sellega võtab see lahkkelilise suuna.

KAS MÄNGISIME NÜÜD ISE END OMA VAENLASELE KÄTTE?

Kas leidub meie hulgas isikuid, kes tahavad meie ühiskonna tööd lõhestada?

Kas me naljast ka enam aru ei saa?

Kas meil organisatsioonide vaheline JA GENERATSIOONIDE VAHELINE koostöö ei ole enam võimalik?

KAS OSKAME NEILE KÜSIMUSTELE VASTATA ???

ADELAIDE EESTI SELTSI SEISUKOHTI

ADELAIDE EESTI RAADIO saadete suhtes. 18.11.1981

Adelaide Eesti Raadio töötab A.E.Seltsi patronaazi all ja on esmajoones mõeldud meie rahvusgrupile ja sõpradele. See ei ole mitte NOORTE RAADIO, noored on vaid lahkelt selle korraldajad. Sellepärast teeb Seltsi juhatus siinjuures teatavaks oma seisukohti.

KVALITEET: Kuigi me ei oota tehniliselt ega sisuliselt kõrgekvaliteedilist saadet, peab siiski valima, mida eetrisse saata, kuna kuulajaskond on suur ja ulatub ka väljaspoole meie rahvusgruppi. Eriti kehtib see muusikalise osa kohta.

INGLISE KEELSED saated peavad olema eriti hästi läbi mõeldud, et me ei anna oma rahvuslikust tegevusest vale muljet. Siin on võimalus tutvustada meie maad ja rahvast pika ajaloo vältel, meie kultuuri, kombeid ja vabaduse armastust. Poliitika, siinjuures mõeldud lahkkelisid ja poleemikat tekitavad teemad, ei ole kasulikud kellegile. Neid võib soovikorral arutada Eesti Majas, raadiost oodatakse selle lühikese saate vältel meelelahutust.

Kui on kavas terve saade teha inglise keeles, või pühendada noorele kuulajaskonnale, peaks sellest ette teatama, et vanaemadel-isadel ei ole pettumust raadiot lahti keerates.

Võibolla oleks õigem saateid segada, niiet kõigile leidub midagi.

Adelaide Eesti Seltsi juhatus kutsub kokku organisatsioonide esindajate ERAKORRALISE KOOSOLEKU teisipäeval, 1.dets.1981,
kell 7 õhtul, Eesti Majas

päevakorraga: XII Eesti Päevad
Adelaide Eesti Raadio.

Teie organisatsiooni esindaja osavõtt on tingimata tarvilik, kuna aastavahetuse eel toimuval AES Liidu Esindajatekogu koosolekul Melbourneis tuleb vastus anda, kas Adelaide on võimeline ja NÕUS järgmisi Eesti Päevi korraldama ja seda peab nüüd otsustama.

Samuti on tarvilik Adelaide eestlaskonna arvamine meie raadio saadete kohta. Kas olete rahul siiaamaani toimunud saadetega?
Mida teie sooviks saadetes kuulda?
Mis teile ei meeldi saadetes kuulda? jne.

Et aidata noortel programme koostada, mis vähemalt suuremale osale kuulajaskonnast rõõmu pakuvad, palume teil seda punkti arutada ja koosolekul oma seisukoht teatada.

Õnneks erakorralisele koosolekule tulnud organisatsioonide esindajad otsustasid Adelaide Eesti Raadio komitee rahule jätta. Vähesed koosolijaist vast aimasid, et oldi ainult samm Adelaide eestikeelsete saadete lõpust. Oleks terve komitee kohale tulnud ja koosolekul ülestõstetud argumente kuulnud, oleks nad sealsamas ametist lahkunud. Tolleaegne koordineeri ja võttis üksinda koosolekust osa ja ei lubanud ühelgi teisel komitee liikmel koosolekule tulla.

Töötati edasi ja saabuvad Eesti Päevad Melbourne'is nõudsid tähelepanu endale.

Eesti Päevadel võeti osa noorte konverentsist ja tagasi tuldi uute ideedega ja varsti oli Robert Puksand oma eesti kultuuri kšitava saatega (Saade Nr.20,25.jaanuar 1982) jällegi halvas nimekirjas. Seekord ulatus see isegi ajaleht "Meie Kodu" lehekülgedele.

30.septembril 1981 jõudis teade Adelaide eestikeelsetest raadiosaatetest ka "Meie Kodu" Nr.39 veergudele.

EESTI RAADIOSAATED ADELAIDE'IS

Esmaspäeval, 14. sept. k.a. algasid lühilainel FM 92.9 MHz kauaoodatud eesti raadiosaated Adelaide'is. Esimene saade toimus kella 21.00-21.30 vahel ja samal nädalapäeval ja kellaajal jätkuvad need saated ka edaspidi.

Etnilised raadiosaated tähendatud jaama kaudu toimuvad Adelaide'is juba pikemat aega, kuid eesti omad senini kahjatsuväärselt puudusid.

Nüüd on see lünk täidetud skautmaster Valdek Kanguri ja Juhan Muraka algatusel, kes kutsusid ellu Adelaide Eesti Raadio, mille liikmeiks on teoreetilisel kogu kohaliku eesti seltsi liikmeskond.

Asjast huvitatute koosolekul moodustati Eesti Raadio juhatus, mille esimeheks valiti Valdek Kangur. Teised ametid jaotati järgmiselt: sekretär Monica Puksand-Kangur; laekur Toivo Kangur; tehnilised abilised Tarmo Rohtla, Toivo Kangur ja Juhan Murakas; saadete koordineerijad Aime Lomp-Kangur, Linda Kuik-Mõisa, Robert Puksand ja Erik Talmet; informatsioon Richard Ollino.

Enamik üldnimetatud isikutest kuuluvad noorema generatsiooni sekka. Osa neist on juba pikemat aega mänginud aktiivset osa kohalikus rahvusgrupis.

Raadiosaadete aluseks on sellekohane põhikiri (The Estonian Community Radio Programme Constitution), mis on vastavate ametivõimude poolt kinnitatud ja mis on koostatud sellekohase musterpõhikirja alusel. Põhikiri määrab kindlaks neid põhimõtteid, milledega tuleb raadiosaadetes arvestada ja millised tagavad viimaste erapooletust ja korrektsust ja ka asumist väljaspool poliitilist, ärilist, usulist jne. survet ning isikliku antagonismi.

Esimene saade algas "Tuljakuga", millele järgnesid teised muusikalised ettekanded. Nende kõrval koosnes saade veel Valdek Kanguri heast selgitavast sõnavõtust ja kohaliku rahvusgrupi uudistest, mis olid peamiselt võetud viimasest "Virgatsi" numbrist.

Muusikalistest paladest tuleb esile tõsta "Kutse külapeole" ettekantuna "Kanada noorte poiste poolt", põimik eesti laule "USA eesti tüdrukute" ettekandel ja soololaulu "September" ettekantuna "Andrese" poolt. Jääb vaid loota, et edaspidi loobutakse sellisest lasteiale omasest nimetamise viisist, hakates täpsemalt identifitseerima esi-nejaid.

Saade lõppes "Saaremaaga". Saadet, eriti kui arvestada, et see oli esmakordne, tuleb õnnestunuks tunnistada.

L.T.

Hea naer pikendab elu

Sõitsin oma uhiuuel jalgrattal uhkeldades hommikul tööle. Tundus nii tore mõõduda liiklusummikus takerdunud autodest ja samal ajal teada, et hikumine on kasulik. Punase tule ees jõudis minu kõrvale üks teine jalgrattur, pilgutas silma ja ütles tähendusriikka naeratusega: «Niisiis, ka teie olete juhiloast ilma jäänud.»

Uhel vanal leskmehel tuli mõtte abielluda, kuid ta pidas piinlikuks seda teemat pereringis arutada ja asus omal moel keerutama: «Õõsel on nii külm ükski magada.» Poeg ostis viiviltama a õliradiaatori. «Keegi ei süga mu selga,» kurtis ta veidi hiljem. Poeg ostis varrega seljaharja.

Siis sai vana mees teada, et pojapoeg kavatseb abielluda ja pahvatas: «Milleks seda, andke talle radiaator ja seljahari!»

Proua Mülleri aknasse vuhises jalgpall. Hetk hiljem helistas ukse taga väike poiss ja ütles: «Papa tuleb kohe ja parandab aknaruudu ära.»

Peagi tuli tõepoolest üks mees trepist üles ja proua Müller andis palli poisile tagasi. Kui ruut oli paika pandud, lausus mees: «See teeb 10 krooni.»

«Kuidas siis nii?» hämmastus proua Müller, «kas see polnudki teie poeg?»

«Ärge nüüd ütelge, et te polegi tema mamma!»

* * *

ADELAIDE'I EESTI RAADIOSAATED

Valitseb heameel, et iga! esmaspäeva õhtul kuuleme raadiost pool tundi eestikeelseid saateid. Ehkki aegajalt on kuulda kriitikat saadete kvaliteedi kohta, kuid loodetakse, et selle töö jätkates puudused välditakse.

Hiljutine ettekanne aga ühe noore sõnavõtja poolt tekitas paljudes tõsist pettumust ja pahameelt. Selles saates võeti sõna eesti kultuurist..

Kõigepealt teatati, et eesti kultuur on võõras meie noortele. Sellega ta oleks pidanud oma ettekande lõpetama, kuid ta ilmselt soovis rääkida sellest, millest ta midagi ei teadnud. Siin seisneb suur viga selles, et ta otsustas ainult enda järgi ja üldistas oma olukorda kõikide noorte kohta.

Meil leidub arvukalt andekaid noori üle vaba maailma, kes viljelavad kultuurivarasid mitmetel aladel, nii kirjanduse, kunsti, muusika ja teaduslikkudel aladel. Vaba eesti vaim elab edasi ja sellega ka meie püüdlused kultuuri-liste saavutuste alal.

Edasi see noor väitis, et eesti kultuur võib tekkida ja areneda ainult kodumaal. Teame, millistes tingimustes meie loovad inimesed kodumaal elavad. Nendes rangetes ja ängistavates oludes nad vaevalt võivad endid avaldada. Kultuuriavalduste põhiprintsiip

on täielik isiku ja endaavaldamise vabadus. Kas Nõukogude raudhaardes saab keegi mõelda, kirjutada, maalida või laulda vaba inimesena vabadusest? Kas meie noorkirjanikkude tööd kirjutatuna, näiteks Rootsis, kirjeldades meie maad, rahvast ja ajalugu, muutuvad sellega Rootsi maaks, rahvaks ja ajalooks, kui nad olude sunnil seda Rootsis kirjutavad? Kas Siberisse küüditatute laulud looduna eesti luuletajate poolt on "vankade" laulud, kuna nad on Siberis kirjutatud. Meie suurim ärkamiseaja luuletaja Lydia Koidula kirjutas eesti luulepärl "Mu isamaa on minu arm" väljaspool kodumaad.

EESTI KULTUUR JÄÄB MEIE KULTUURIKS ÜKSKÕIK KUS MAAILMA-NURGAS MEIE SEDA VILJELEME. Loovate kunstivara s.o. vaimse kultuuri päritolu otsustab ainult üksi loov isik. Seda otsustab tema päritolu, rahvuslik ja vaimne kuuluvus ning tema loominguline suund.

Jääb samuti arusaamatuks, miks noormees tegi selle mahategeva ja hoolimatult sihiliku ettekande inglise keeles? Seda negatiivset ettekannet saatis odav ja labane ajaviitemuusika, mida nimetati eesti muusikaks. Ka kunagi varem on samas meie rahvustunnet "piitsutatud" inglise keeles.

KUULAJA

("Meie Kodu" Nr.10, 17.märts 1982)

ÜHEST ADELAIDE'I EESTI RAADIOSAATEST

25. jaanuaril läks eestrisse Adelaide'i Eesti Raadio kahekümnes saade. Kaks-kümmend saadet õhku saata pole suur saavutus, isegi mitte poole aasta töövili. Võrreldes seda Sydney, Melbourne'i ja Perth'i eesti raadio saadetega, millised on juba aastaid töötanud, on selline toodang üsna pisku. Aastaid oli olnud teistel rahvustel Adelaide'is oma saated, mitte aga eestlastel. Seda kuni 14. septembrini 1981, mil esimene Adelaide'i Eesti Raadio saade eestrisse läks. Aluse selleks pani Adelaide'i eesti keelegrupp. See on kogumik nooremast generatsioonist, kes on koos käinud juba üle paari aasta, et paremini tundma õppida vanemate kodumaad ja kultuuri, õppida eesti keelt või seda täiendada ja üldiselt paremaks eesti ühiskonna liikmeks ette valmistada.

Jaanuaris naasid selle grupi liikmed Melbourne'ist, olles ikka veel eestlaste suurpäevade mõju all. Nad olid seal laulnud, tantsinud rahvatantse ja võtnud osa Noorte Kongressist. Teistest üritustest olid nad osa võtnud pealtvaatajana. Tagasi saabusid nad murega südameis. Nii silmatorkav oli olnud noorema generatsiooni esindajate puudumine paljudest üritustest nii osavõtjana kui ka publikuna, et neis tekkis hulgaliselt küsimusi eesti kultuuri säilimise ja edasise arengu kohta Austraalias. Vanad jäävad vanemaks ja noored hoiavad eemale. Suur küsimus on — miks? Veelgi suurem küsimus — mida teha selle olukorra parandamiseks?

Miks ei tunne noorem generatsioon neile pakutava eesti kultuuri osana, sellest osalemiseks on palju võimalusi? On see sellepärast, et elu meie ümber on midagi muud ja kergem on elada igapäevase ühikuna. Kas pole noortele pakutav eesti kultuur nagu usuline töökspidamine, mida peab pimedast peast uskuma. Samaaegselt on aga ümbruskond täis nähtavat, füüsilist, kõega katsutavat.

See pärand, mis kodumaalt kaasa toodi sealt lahkudes ja millesse vanem generatsioon on kõik need aastad uskunud sellepärast, et see on nendele reaalne, nendel on jäänud mälestus selle tõelisusest. Kuidas saame me aga siin sündinud eesti vanemate poegi ja tütreid, noori austraallasi, sellesse mineviku pärandisse uskuma panna? Eriti kui neid ümbritsev miljöö nii tugevalt mõju- tab.

Noored tunnevad, et eestipärased traditsioonid peavad edasi elama ja moodustavad meie rahvusliku põhivara. Rahvatantsud, laulud ja rahvuslikud komed peavad edasi elama. Kuid see pole areng. Mida peaks tegema, et eesti kultuur ka siin Austraalias edasi elaks ja areneks? Kas pole aeg mõelda sellele traditsioonilisele alusele uue, tänapäevale sobivama, ümbruskonnaga rohkem kooskõlas oleva loomiseks?

On võibolla aeg defineerida eesti kultuuri ja mida peaks tehtama ja võiks teha selle raamides? Sellele küsimusele tahaks vastust noored nii siin kui ka mujal. Tarvitseb vaid lugeda helilooja Taavo Virkhausi ettekannet Chicagos 1980. aastal "Kultuuri mõiste ja mõõt" (Aja-kiri 4/5 1980). Seal arutab ta identseid probleeme. Kui äärmustesse minna ja võtta kultuuri definitsiooni "American Heritage Dictionary" lehekülgedelt, siis kultuur ei saagi areneda mujal kui seal, kus ta on ühe ühiskonna või rahva totaalne eneseavalduse osa. Kas saab siis ka eesti kultuur täielikult edasi areneda vaid kodumaal? Tõsiasi ju on, et väljaspool Eestit toodet kultuuriväljandustele ei saa panna külge silti: "Eestis tehtud". Sellesse kategooriasse kuuluvad ikkagi saavutused, mis on valminud Eestis, kas vabas või okupeeritud. Mis saab siis aga väljaspool kodumaad valminud või valmivate kultuurisaavutustega? On need vähetähtsad? Muidugi mitte! Välismaal produtseeritud eesti kultuurisaavutused on aga vahel võibolla mõjutet otsesest ümbritsevast ümbruskonnast või isegi toodetud selleks, et rahuldada kohalikke nõudeid. Näiteks on suurem osa eesti teadlaste töid tänapäeval võõrastes keeltes.

Need olid küsimused, mida Melbourne'i Eesti Päevad olid nooremas generatsioonis äratanud. Tõsiasi hääbuvast usust vanasse pärandisse ja noorema generatsiooni sihitut eesti kultuurile põhinevat teed tulevikku silme ette maalinud.

Adelaide Eesti Raadio on Lõuna-Austraalia eestlaskonna üks eneseavalduse vorme. See pole mitte ainult ajaviiteks õhku saadet pool tundi vaid eesti kool, eesti kultuuri klass, ühiskondlik üritus, raadiosaadete valmistamise ja eetrisse saatmise õppetund. Igal eesti ühiskonna liikmel on õigus sellega kaasa töötamiseks, saadete korraldamiseks, positiivseks kriitikaks, paremate ideede pakkimiseks ja üldiseks diskussiooniks. Seda tõsiasi on nii Virgats-Teataja ja eetri kaudu mitmel korral teatud. Igal teisipäeval kell 19.00 toimuvad lahtised koosolekud Adelaide'i Eesti Majas, kus kritiseeritakse eelmise õhtu saadet, arutatakse järgnevate saadete sobivust ja arutatakse saadete parandamise võimalusi. Siiani pole nendest koosolekuist palju kaasmaalasi osa võtnud, kuid peame tänama neid, kes meid on sel moel aidanud ja abistanud.

Adelaide'i eesti seltskond pole enam kahjuks ühekeelne. Paljud noorema generatsiooni esindajad on, pahatihti nendest mitte olenevaid põhjusil, nõrgad eesti keeles. Samuti on meie seltskonnas nüüd mitmed segaabielseid kaudu sinna sattunud inimesed, kes ei kõnele eesti keelt, kuid võtavad aktiivselt osa seltskonnategevusest. Ka nendel on õigus osa saada Eesti Raadio saadetest. Oleks ääretult väär, kui me seda töika ignoreeriksime ja seda osa eesti seltskonna ümber koondunuid ara unustaksime.

Neil põhjusil, kui Robert Puksand pöördus Raadio Komitee poole kahekeelse saate toimetamiseks, et diskuteerida eelpool mainitud probleeme, ei leitud midagi selle takistuseks olevat. Sedasi saigi 25. jaanuari saade teoks.

Kahekeelsed saated tekitavad muidugi raskusi neile kuulajatele, kelle inglise keele oskus on piiratud. Need kuulajad saavad võibolla aru ainult teatavatest lauseosadest, kogu üldine kontseptsioon jääb arusaamatuks ja sellest võib valedi mõistmisi ette tulla. Seda riisikot peab aga võtma, sest samas olukorras on ju ka vähese eesti keele oskusega eestikeelsete saadete kuulajad. Samaaegselt on püütud kahekeelsete saadete puhul juurde lisada küllaldaselt eestikeelset osa, et ka inglise keelt mitte mõistvad vanad kuulajad saaksid üldisest sisu suunast aru. Samuti on Raadio Komiteel kõikide

saadete tekstid olemas nii inglise kui ka tõlgituna eesti keelde ja soovi korral saadaval. Kahekeelsete saadete muusikalised osad, kui on vokaalsed, on alati endastmõistetavalt eestikeelsed.

Eelpool püüdsin ma Robertit vaevanud küsimusi lühidalt puudutada, kuid raske on sellist sügavasisulist ja hästi väljamõeldud saadet konspektiivselt edasi anda. Usun, et Robertki leidis sellise sügava ja raske teema poole tunni raami surumiseга raskusi.

Robert oma diskussioonis esitas hulgaliselt küsimusi, jättes neist paljud vastamata; sest ta teab, et ta pole võimeline neile üksinda vastama. Vahel püüdis ta küll teatavat vastust soovitada, kuid nendele küsimustele vastamine jääb siiski meile, kogu eestlaskonnale.

Ta soovitas aktsepteerida muudatusi meie suhtumises eesti kultuurisse Austraalis, et soodustada ja kindlustada selle kohalikku arengut. Pean olema selles temaga ühel nõul, sest eesti kultuuri edasine areng, kui mitte isegi elus hoidmine Austraalias, muutub ikka rohkem kriitiliseks. Üks põhjustestki, miks järgmised Eesti Päevad Adelaide'is toodi aasta võrra ettepoole, oli osavõtjate vananemine.

Roberti arvates on nüüd viimane aeg katsetusteks, püüeteks eesti traditsioonilisele alusele ehitada kohaliku omapäraga eesti kultuur, midagi, mis oleks kõikidele vastuvõetav. Talle oli meelde jäänud heleda punktina Melbourne'ist "Üllatuste Öhtu", kus esitati traditsioonilisest kuni elektroonilise muusikani ja mille publik võttis hästi vastu. Ta leidis, et see oli hea näide selleks, et võimalused on olemas silla-ehitamiseks. Kasvupinda on olemas, peame vaid leidma tee, kuidas seda väetada. Selleks on muidugi head tahet vaja.

("Meie Kodu" Nr.16, 12. mai 1982)

Robertit aitasid Tarmo Rohtla, Monica Kangur ja kõik teised eesti keelegrupi liikmed, sest ka nemad rääkisid Roberti suu läbi.

Saate muusikalisesse osasse valiti Melbourne'i Eesti Päevadelt nii populaarseks saanud, sügavalt isamaaliku, Mihkel Veske sõnadele, Ell Taburi poolt viisitatud ja esitatud "Päikesele"; kuna Urmas Kärnerit pole plaadistatult veel Adelaide'i jõudnud, siis lauluga "Nägin eile neiu" asendas teda Peeter Kopvillem. Ei tohtinud ka unustada Melbourne'is nii hästi vastu võetud Olev Muska elektroonilist muusikat ja nii mängis selles saates ta oma "Sõit Põhja". Anne Maasikult kuulsime tema emotsionaalset Ernst Enno luuletuse "Ikka laulab" muusikalist tõlgendust. Ainuke muusikapala, mis oli eesti stseenist eemal, oli "Sebastian Hardie" instrumentaalpala saate lõpuks, et toetada Monica poolt esitatud küsimust: kus algab ja kus lõpeb eest kultuuriline viljelus. Nagu teada, mängis selles ansamblis kaasa Toivo Pilt.

Saade võeti kohaliku kuulajaskonna poolt hästi vastu, sest Raadio Komiteele on saabunud ainult kiitust.

Minul, kui Adelaide'i Eesti Raadio vastutaval toimetajal ja koordineerijal on heameel ja au töötada koos selle noorte-grupiga. Nemad saavutasid Adelaide'is selle, milleks kohalik eesti ühiskond polnud suuteline või kannatas tahtmise puuduse all. On öeldud, et see kõik tuli liiga hilja. Liiga hilja milleks? Liiga hilja meie vanema generatsiooni jaoks võibolla, kuid kas me siis kaugele ei tahagi mõelda. Kas me ainult teeme suuri sõnu ja ise sugugi ei mõtle nende peale, kes meist järele jäävad. Nii kaua kui meil on veel selliseid noori nagu seda on Robert, kes mõtlevad tulevikuks, on meist veel järele jäämas võitlejaid ja ükskord võibolla nendel või nende järglastel avaneb võimalus külastada vaba Eestit.

VALDEK KANGUR

"Virgats-Teataja" aprillikuu numbris 1982, No4. ilmus eelpool olevale loole kohalik reaktsioon.

"Adelaide eesti raadiosaated"

Selle pealkirja all ilmus "Meie Kodu" 17.3.82 numbris kirjutis "Kuulaja!lt". Selles registreerib ja põhjendab ta kuulajaskonna tõsist pettumust ja pahameelt ühe noore sõnavõtja ettekande puhul, mis käsitles eesti kultuuri, üldistavalt ja oli "mahategev ja hoolimatult sihilik ettekanne inglise keeles, rääkides "sellest, millest ta midagi ei teadnud".

Üldiselt suhtub sinne kuulajaskond saadetes huvi ja hea meellega. Eriti on kiitust pälvinud noorte esinejate eestikeelsed ettekanded, ükskõik mis

tasemel või toemal, võimalikest vääratustest vaadatakse üle. Eesti keele kasutamine siinsel raadiolainel teeb saate unikaalseks, ainulaadseks, sest muukeelseid saateid on ju alati. Eesti Raadio regulaarselt kuulamine aga nõuab erilist meelepidamist ja ettenägelikkust, sageli muust tegevusest loobumise arvel, mida ka meeleldi tehakse, kui on tulemas huvipakkuvat ja uudset oma emakeeles. Kõllalt on vanemaid kuulajaid, kes ingliskeelse saate puhul pettunult raadio kinni keeravad oma puuduliku inglise keele oskuse tõttu. Selle tõttu on nad aga ka kõige innukamad eesti raadiosaadete ootajad.

Eesti raadio peaks kõll olema ainult eestikeelne ja eestlasi huvitavatel toemadel, kas siis kaasaegsetest probleemidest-sündmustest või tagasiminevalt eesti kultuurivaramusse. Viimaseks on muidugi vaja teadmisi, mida saab piisavalt ainult eesti keele oskuse abil.

Korduvalt olen teinud Eesti Raadiole ettepanekuid anda eelteateid ositatavast programmist, niipalju ja sellises ulatuses kui võimalik, et saaks neid paigutada V/T ürituste kalendrisse või teadetenurka. Vähemalt tuleks ette teada anda, kui on tulemas uus ingliskeelne saade, et vältida^{osa} kuulajate järjekordset pettumust ja pahameelt, nagu juhtus ülaltoodud puhul.

Õie Haas.

Küsimuseks: Kui sööme viini saia läti maksavorsti ja ungari salamiga ja rüü-pame peale hiina teed, türgi kohvi või shoti viskit, kas arendame siis nende rahvuste kultuure?

A D E L A I D E E E S T I R A A D I O

Juba viis või kuus aastat on eetrisse saadetud Lõuna-Austraalias mitmekeelseid raadiosaateid. Kuni möödunud aasta septembrini oli nende hulgas ka mõningaid eestikeelseid, mis aga läksid suuremale osale eestlaskonnast vahelduvate saateagade tõttu kaduma. Samaaegselt oli aga väiksem grupp rahvusi jõudnud koostöös nii kaugele, et suudeti alustada pidevat iganädalalist saadet. Sellest grupist moodustati Ethnic Broadcasters Inc., kuhu kuulus 1981. a. juba 35 etnilist raadiokomiteed ja pandi ka alus raadiojaamale 5 E B I, mis töötab FM skaalal ja 1981. a. lõpust alates saadab eetrisse stereo saateid nii inglise kui ka kõikide liikmeskonda kuuluvate raadiokomiteede keeltes.

Eesti keel puudus neist saadetest kuni sept. 1981. Aasta alguseks oli Adelaide Eestikeele Grupp, kuhu kuuluvad "noored" 16-30 aastani, juba paar aastat koos käinud selleks, et emakeelt juurde õppida ja sõnavara ning kõnelemisvõimet täiendada. Huvi alalhoiuks oli eetrisse minek hoaks lahenduseks. Nii moodustati aprillis 1981 Adelaide Eesti Raadio komitee peamiselt eesti keele grupi liikmetest. Komiteega liitusid veel Richard Ollino sidemehena "Virgats-Toatajaga" ja Adelaide Eesti Seltsiga; Juhan Murakas tehnilise nõuandjana; Aime Kangur kunagine A.E. Seltside Liidu noorteala korraldaja, ja Linda Mõisa. Valmistati põhikiri, mis seab komiteele tegevus-sihid. Patrooniks valiti Adelaide Eesti Selts kui kohalik keskne organ. Valmistati proovisaateid ja võeti vastu esimene poolaasta tegevuskava. Sooviavaldus E.B.I.-ga ühinemiseks esitati juunikuus ja augustis saadi selleks jaatav vastus. Vahepeal oli aga 5 E.B.I. chitanud uue raadiojaama ja sisustas seda, taheti siis oodata, kuni uus raadiojaam oloks täielikult valmis. Raadiojaama lõpetamine aga venis ja nii läkski esimene eestikeelne saade õhku 14. sept. 1981. Raadiojaam avati 3. oktoobril, aga päris valmis pole see veel nüüdki.

1981.a. lõpuks oli Adelaide Eesti Raadio saatnud õhku 16 pooltunnilist saadet. Saate ajaks oli ja esialgu ka veel jääb kell 21.00 igal esmaspäeval. Saated on olnud suuremalt osalt temaatilised ja neid on senini korraldanud Valdek Kangur, Aimo Kangur, Erik Talmel, Linda Mõisa, Richard Ollino ja Robert Puksand. Aastal 1982 loodame saateid Lõmbit Härmilt, Naisringilt, Skautlikelt Noortelt, Rahvatantsurühmalt, EVUA "Kalev"ilt ja teistelt. Olene kuulnud nendes saadetes nii Adelaide nooremat kui ka vanemat generatsiooni. Sõna on võtnud abipraost Johannes Aarik ja A.E.Seltsi esimees Heino Lomp. Pr. J. Tennosaar on paaril korral raadio jaoks seadnud lühipalasisid, kus on kaasa mänginud ta pojapojad ja Jaan Ranniko. Hellakesed on Laine Johanson'i juhatusel raadios laulnud. Luuletusi on lugenud eesti keelegrupi liikmed, ja olene kuulnud kohalikke soliste ja koore. Saated on reklaaminud eestlaskonna Ühisüritusi, kontserte, näidendeid ja muidugi Austraalia Eesti Päevi. Ehkki eelkavad valmistati varakult, pole suudetud neist alati kinni pidada, kuna erisaated on nõudnud oma osa. Nii pidi mingi muu saade loovutama oma koha Meta Pruuli mälestussaadetele, samuti toimus erakorraline Eesti Päevade saade detsembris.

Saateid on salvestanud senini Juhan Murakas, Tarmo Rohtla ja Toivo Kangur. Kahe viimase õlgadole on laskunud salvestamise suurem töö. Saated hoolilindistatakse enne eetrisse minekut, see annab parema võimaluse temaatiliste saadete korraldamiseks, mõnda poleks võimalik muidu produtseerida. Need A.E.Raadio poolt koordineeritud saated on suunatud Adelaide eestlaskonnale, ehkki valmistatakse ka kassette tellimise peale mujale. Nii on need tee leidnud isegi Ameerikasse ja Mount Gambier on püsiv tellija.

Igal eesti organisatsioonil ja üksikul kaasmaalasel on võimalus saadete valmistamiseks ja selle eetrisse saatmiseks. Saade peab vaid vastama komitee põhikirja nõuetele ja sellisena komitee poolt vastu võetama. Selleks toimuvad komitee koosolekud igal teisipäeval algusega kell 19.00 Eesti Majas. Põhikirja alusel pole lubatud saated, mis teevad reklaami ärilistele ettevõtetele, pole lubatud otsene poliitiline agitatsioon ja isiklik sõim. Isiklik kriitika on lubatud, kui kritiseeritavale antakse võimalus vastamiseks lähema aja jooksul. Iga saate eest on vastutav selle produtseerija ja kõik saated on samuti kritiseeritavad. Kahjuks peaks aga kõik ettepanekud, kriitilised näpunäited ja otsene kriitika esitatama komiteele kirjalikult, et neid saaks siis töökoosolekul arutada ja vastavaid seisukohti võtta. Senini pole seda palju tehtud, kuid need kirjalikult esitatud nõuanded on olnud väga kasulikud ja tänuväärt.

Loodame, et raadiosaated aastal 1982 on huvipakkuvad, mitmekülgsed ja pakuvad kõigile kuulajatele rohkem rahuldust. Peame aga ka meelos pidama, et Adelaide Eesti Raadio on samaaegselt meie noorema generatsiooni üks enesecavalduse vorme, nii keele arendamise kui ka arvamiste suhtes, ja sellepärast peab neile võib-olla vahel komistusi andeks andma. Teatavas mõttes on eesti kool nüüd õhku läinud ja töötab sel moel edasi. Valdek Kangur, A.E.Raadio koordineeri.

("Virgats-Teetaja" Nr.1 jaanuar 1982.)

EESTI RAADIO

Kohtasin pärast 1. veebruari saadet bussis tuttavat. Tema: "Kas kuulsid? Ma ütlen - küll rääkis hästi! Pani imestama. Ei aktsendi lõhnagi. Puha sula selge eesti keel. Lust ja rõõm kuulata. Kuule, k—, ütle, kust on see poiss võtnud nii puhta eesti keele?"

M.Hennoste.

1982 aasta keskpaiku ilmus "Virgats-Teataja" veergudel üleskutse osalemiseks programmide koostamisel ja esmakordselt ilmus saate programm "V-T" veergudel.

Adelaide Eesti Raadio.

Adelaide Eesti Raadio 1982.a. teise poole programmide kavandamine toimus mai teisest poolest. Kõiki organisatsioone ja üksikisikuid, kes soovivad osaleda Eesti Raadio programmides juulist 1982 kuni jaanuari lõpuni 1983, palutakse vastavald ettepanekud esitada kirjalikult aadressil: Adelaide Eesti Raadio, 200 Joffcott St., North Adelaide, 5006. Suusõnaliselt - kas tulles isiklikult igapäraselt raadio komitee koosolekule teisipäeva õhtul kell 19 Eesti Majja või astudes kontakti Adelaide eestikeelsete raadiosaadete vastutava toimetaja Valdek Kangur'iga (telefonil 43 9907). Viimane ettepanekute tähtpäev on teisipäev, 18. mai 1982.

Siinjuures tahame veelkord korrata, et iga positiivne kriitika on alati teretulnud, abi ja abistav nõuanne on veel enam teretulnud. Kõike seda on võimalik saavutada, kasutades ülalmainitud mooduseid. Kõik raadio komitee koosolekud on lahtised ja kuulajad on teretulnud neist osavõtmiseks. Halvustav, sihitu, negatiivne kriitika, mida komitee esmakordselt loeb "Meie Kodu" veergudelt, ei aita kaugjaks kedagi.

Adelaide Eesti Raadio komitee.

ADELAIDE EESTI RAADIO.

("Virgats-Teataja" Nr.5, mai 1982)

Vastavalt mitmesugustele avaldustele Adelaide eestlaste poolt näib, et osa eestlasi kuulab kõiki Adelaide Eesti Raadio saatsid, mis leiavad aset igal esmaspäeval kell 9.00 kuni 9.30 õhtul FM skaalal 92.9 megaherzi. Teised keevavad raadio lahti ainult siis, kui nad teavad, mis on saate kavas. Kolmandad kuulavad saadet, kui juhtub meelde tulema, jne.

Adelaide Eesti Raadio komiteel on olnud teatavaid raskusi pikemaajalise kava avaldamisega "Virgats-Teatajas", kuna saadete algul nii mõnigi kord tuli kava muuta n.ö. üle üü. Seda võib juhtuda ka tulevikus. A.E.Raadio tegi üleskutse kõigile Adelaide eestlastele ja eesti organisatsioonidele teha ettepanekuid saatekava koostamiseks juulist 1982 kuni jaanuari lõpuni 1983. Viimaseks päevaks soovide esitamiseks oli 18. mai s.a. (vt. "Virgats-Teataja No.5 (131) lk. 64). A.E.Raadio komitee sai ka teatavaid ettepanekuid. Vastavalt sellele on A.E.Raadio komitee nüüd koostanud saadete kava seitsme kuu kohta, mille leiate alljärgnevalt. Palutakse lugejaid aga silmas pidada, et see on ainult esialgne kava ja et A.E.Raadio komitee jätab endale õiguse mõningaid muudatusi teha kavas, kui selleks tarvidus tekib.

A.E.Raadio saadete programm 1982.aasta kohta:

Juuli

- 5. Heinamaarjapäev
- 12. Kurt Strobel
- 19. Operetid 3. (eesti lauljad)
- 26. Viljandimaa

September

- 6. J.Parijõgi
- 13. A.E.Raadio aastapäev
- 20. Eesti rahvarõivad
- 27. Kalevipoeg

August

- 2. Eesti rahvatants
- 9. Lydia Koidula
- 16. Klassikalist muusikat
- 23. A.E.Seltside Liit
- 30. Noorte saade

Oktoober

- 4. Saade usulisel teemal
- 11. Gerda Murre ja Tiit Kuusik
- 18. Skautide suurlaager
- 25. Noorte saade

November

1. Adelaide Eesti Meeskoor
8. Laste saade
15. Eesti rahvatants 3
22. Kadripäev
29. Tartu Ülikool

Detsember

6. Operetid 4
13. A.E.Seltsi saade
20. Jõulusaade
27. Jõulusaade

Jaanuar 1983

3. Uus aasta
10. Lorilaulud
17. Oper "Vikerlased"
24. Eesti rahvarõivad
31. Noorte saade

R. Ollino.

Adelaide Eesti Raadio

pühendas oma saate 14. juunil eesti kÜÜditamisohvrite mälestamisele. Saates usutles R.Ollino proua Ann Lehtmetsa, praegust Adelaide elanikku, kes oli isiklikult kÜÜditamise läbi tainud ja vestnud Siberi orjalaagris 17 aastat. Pr. Lehtmets oli varematal aastatel esinenud loengutesarjaga Kanadas ja USA-s. New Yorgis kõneles ta Ülemaailmses Eesti Naisklubi kutsel, kus talle anti üle auaadress. Selle kandis saates ette Ilvi Kald, kes luges ka väljavõtteid pr. Lehtmetsa päevikust kÜÜditamisajast ja deklameeris Mario Underi "Jõulutervituse 1941", mis oli saabunud pr. Lehtmetsale Siberisse, peidetuna Ühte jõulupakki.

Saadet kaunistasid sobivasisulised koorilaulud.

("Virgats-Teataja" Nr.7, juuli 1982)

1982 aastal toimus ka esimene aasta-peakoosolek ja pühitseti esimest tegevusaasta lõppu koosviibimisega Adelaide Eesti Majas. Mõlemad muutusid traditsioonilisteks üritusteks. Esimene põhikirja alusel, teine majanduslike probleemide leevendamiseks.

Adelaide Eesti Raadio aasta-peakoosolek.

Adelaide Eesti Raadio esimene aasta-peakoosolek toimus 17. augustil s.a. Eesti Majas. Koosolekust osavõtjate arv jättis kahjuks soovida. Aga nagu öeldakse, et eestlastega on asjad nii, et kui ollakse tegevusega rahul, siis Üldkoosolekule ei tulda. Hea, et juba esimese aasta tegevusega saavutas A.E. Raadio niisuguse rahuldava tagajärje.

A.E. Raadio komitee esimehe Valdek Kanguri aasta-aruanne sisaldas rea huvitavaid andmeid. Esimene eestikeelne raadiosaade Adelaides läks õhku 14.9. 1981. Eesti raadiosaadetega kuni 15. aug. s.a. on esitatud kokku 49 pooltunnist saadet, seega 29½ tundi eesti saadete kuulamist. Kui arvestada, et iga saate ettevalmistamine vajab keskmiselt 6 tundi, ja see on väga konservatiivselt hinnatud, siis on eesti raadiosaadete ettevalmistamiseks kulutatud kogusummas 294 tundi. Selle aja jooksul on kasutatud raadiojaama 100 tundi. Saadete salvestamist on toimetanud Tarmo Rohtla 49 tundi, Toivo Kangur 49 tundi ja Juhan Murakas 2 tundi.

Erilise ingliskeelse saate korraldas E.V.aastapäeva puhul Viivi Salu 23. veebruaril s.a. Saateid on toimetanud kokku 13 isikut, nendest peamiselt Valdek Kangur. Peale nende on eestikeelsetes saadetes olnud tegevad 20 isikut. Seega on Eesti Raadio Adelaides kujunenud teistsuguseks, kui need on Sydneys, Melbourne'is või Perthis. Eesti Raadiot siin võib õigustatult pidada terve eesti rahvusgrupi raadioks. Tulevikukavadest näeme, et saadete toimetajate arv aina kasvab.

A.E.Raadio saateid on magneetilisel lindil saadetud Kanadasse, USA-sse, Sydneyse, Canberrasse ja pidevalt Mount Gambier'isse.

A.E.Raadio kava on olnud väga mitmekesine ja on haaranud laialdaselt eesti huvisid ja kohalikku rahvuslikku tegevust. Nii on olnud kavas kodumaad tutvustavaid saateid 5, vanaaegseid tähtpäevi meenutavaid 5, eesti kirjanikke ja luuletajaid tutvustavaid 3, moodsaid laulugruppe 3, klassikalist eesti muusikat 3, noortesaateid, osaliselt ingliskeelseid 3, tähtpäevadeks pühendatud 11, eestlastest lauljaid 5, rahvusliikmete mälestussaateid 2, erisisulisi 1, eesti rahvatantse 2, koorilaule 1, estraadimuusikat 1 ja muid kavasid 1.

Komitee koosolekuid on peetud 46 korralist ja 4 erakorralist.

See lühike ülevaade näitab, et A.E.Raadio Komitee on olnud üks kõige aktiivsemaid eesti organisatsioone, kuigi alles vaevast aasta vana.

Lugejatele teadmiseks võib siinkohal märkida, et kõik Eesti Raadio saated on talletatud ja neid võib magneetilisel lindil tellida Valdek Kangurilt hinnaga \$5.- iga kahe saate eest.

-no.

("Virgats-Teataja" Nr.9, september 1982)

Adelaide Eesti Raadio

E S I M E N E A A S T A P Ä E V .

Pühapäeval, 12. septembril s.a. tähistas A.E.Raadio oma esimest aastapäeva Eesti Maja suures saalis. Asjaolu, et üle 30 aasta vana eesti ühiskond Adelaides oli veel võimeline looma üht uut organisatsiooni, nii et see sai alles nüüd oma esimest aastapäeva tähistada, on iseendast juba tähelepanu väärt. Ka oma iseloomult ja korralduselt oli see algatus pälvinud paljude eestlaste tähelepanu, nii et päris suurehulgaline kogu eestlasi oli kogunenud Eesti Majja. Suur saal, mis pärast jahutuse ja kütte sissepanemist ning valgustuse ümberkorraldamist võttis palju hubasema kuju, on nüüd veel enam koduseks saanud eesti kunstniku Gunnar Neeme kavandite järel Heino Sommeri poolt valmistatud seinailustuste ülesseadmisega. Saali lähel avanes tulijaile meeldiv vaade: ruum oli kujundatud mugavaks klubiks linadega kaetud laudade, lillede ja hulgalise rohelise kaunistusega. Laval oli juba valminud improviseeritud raadio-saateruum, kus olid vilkalt tegevad Tarmo Rohtla ja Toivo Kangur, organiseerides kontrolli, et ühtlaselt teenida kolme mikrofoni ning plaadi- ja lindimängijaid. ettekannete pidevalt jooksmise kindlustamiseks.

Lühikeses avasõnas tutvustas raadiokomitee esimees Valdek Kangur publikule laval istuvaid raadiokomitee liikmeid. Kahjuks puudus nende hulgas Juhan Murakas, kes raskesti haigestunult viibis haiglas. Selle järele tõi tervitusi ja õnnitles noort organisatsiooni Adelaide Eesti Seltsi esimees Ilmar Mägraken. Tuletades meelde Eesti Raadio asutamisel ja raskusi kontaktiloomisel eesti ühiskonnaga rõhutas ta: "Kõva töö, mida iga üksik Eesti Raadio Komitee liige on teinud ja andnud omast vabast ajast, küsimata tasu, tänu või au, on hoidnud elus Eesti Raadiot, et eesti keel ja eesti laul saaks

kõrvuti seista teiste rahvaste omadega ja üle õhulaine kõlada meie kodudesse. Kui meie täna siin õnnitleme oma sünnipäevalast ja avaldame siirast tänu kõigile, kes on andnud oma püüded selleks, et on saanud tööks Eesti Raadio, siis lubagem tulevikus jagada nendega nende tegevust, seistes ühendatuna, et eesti keel jääks kõlama Adelaide eetris."

Muusikalises osas esitati nii paremaid palasid aasta jooksul esitatud kavast kui ka soovimuusikat, mille oli koostanud Aime Kangur oma telefonilise ringkõsimuse alusel. Samal ajal valmisid ka barbekjuu-toidud Mati Kanguri poolt organiseerituna.

Elavate ettekannetega esines ürida meie rahvuslikke tegelasi. Teatriinimestest esinesid Salme ja Edmund Ranniko, Erik Talmel ja Ferdinand Vill oma originaalsete naljadega. Elutarkust saime Ruth Auväärtilt. Kõige nooremateks esinejateks olid Kaili Salu ja Pille Peenmaa. Veel lõbustas koosolijaid Vello Nõu. Ettekannete osa lõpetas Ilvi Kald oma hingestunud deklamatsiooniga.

Adelaide E.S.Naisring korraldas kohvi ja koogid "kingina sünnipäevalapsele". Suure arvu osavõtjate lahkkel toetusel tõusis sissetulek üle \$300, mis jättis Raadio Komiteele puhastulu umbes \$180. See oli teretulnud lisa komitee kasinale kassale, millega saadakse osta uusi magneetilisi linte ja muid elektroonilisi hädavajalikke pisitarbeid saadete ettevalmistamiseks.

Lõppsõnas tänas Aime Kangur komitee vanemaid liikmeid nooremate liikmete nimel ja rõhutas vanemate liikmete osatähtsust komitees, mis peamiselt koosneb nooremaist. Samuti rõhutas ta Adelaide Eesti Raadio tegevuse erinevust võrreldes teiste linnade eesti raadio-organisatsioonidega. Esimese tegevusaasta kestel on A.E.Raadio saadete tööst osa võtnud üle 40 eestlase, mille tõttu see organisatsioon teenib eesti ühiskonda selle kaastegevusel.

Elava osavõtu tõttu sellest üritusest on A.E.Raadio Komitee saanud uut hoogu ja julgustust oma edaspidiseks tegevuseks.

-no.

("Virgats-Teataja" Nr.10, oktoober 1982)

Adelaide Eesti Raadio

on esitanud oma kuulajaskonnale küsitlusankveedi, millale soovitakse kuulajatelt vastuseid. Soovi korral võib vastaja jääda anonüümseks.

1. Kas Te kuulate Adelaide'i eestikeelseid saateid pidevalt? Kui ei, siis kui tihti?
2. Milliseid saateid Te eelistate?
3. Milline saade oli Teie arvates, parim möödunud aasta jooksul?
4. Milline saade oleks, Teie arvates, võinud hoopis ära jääda?
5. Mida sooviksite tulevikus kuulata?
6. On Teil saatemuusika suhtes eri soovs?
7. Muid märkusi.

Asjahuvilistel saata vastused Eesti Maja aadressil A.E.Raadiokomiteele.

See teade oli samuti 1982.aasta oktoobrikuu "Virgats-Teataja" lehekülgedel. Palju see aga tulemusi ei saavutanud.

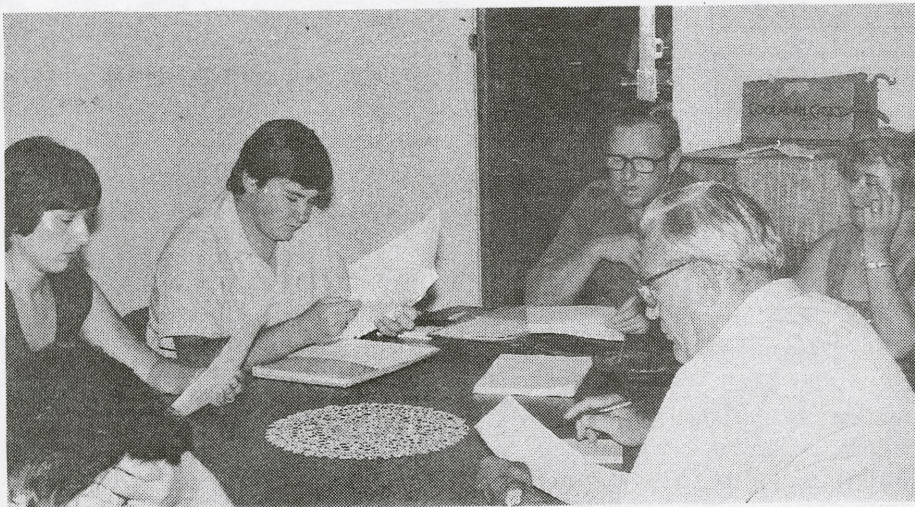

1. Juhan MURAKAS

2. A.E. RAADIO KOMITEE AASTAL 1982.

Vasakult: Toivo KANGUR, Tarmo ROHTLA, Ivy KANGUR, Valdek KANGUR, Monica PUKSAND-KANGUR, Richard OLLINO, Linda KUIK-MOISA, Robert PUKSAND.

3.

A.E. RAADIO KOMITEE
TOOKOOSOLEK 1982.a.

4. A.E. RAADIO KOMITEE AASTAL 1983.

Ees vasakult: Linda KUIK-MOISA, Aime LOMP-KANGUR, Monica PUKSAND-KANGUR, Ivy KANGUR.

Taga vasakult: Toivo KANGUR, Peter LIIIVAMAGI, Tarmo ROHTLA, Robert PUKSAND, Erik TALMET, Valdek KANGUR, Olaf EHVART, Richard OLLINO.

Kriitika ei olnud alati suunatud ainult raadio komitee liikmete saadetele, pihta said ka teisedki programmide valmistajad

Adelaide Eesti Raadio

esitas esmaspäeval, 13. detsembril Adelaide Eesti Seltsi saate, mis käsitles lühidalt Seltsi ajalugu selle asutamisest peale ja oli ka tagasivaade siinse eestlaskonna tegevusele siinse immigratsiooni algusest alates. Saade oli hoolikalt koostatud ja ammendav ülevaade. Sõnaliselt osas esinesid vahelduvalt Ene-Mai Reinpuu ja Tiit Hoile, asjalikult ja ilmekalt. Lõppsõnas tänas AESeltsi praegune esimees Ilmar Mägraken kõiki, kes on aastakümnete jooksul A.E.Seltsi, selle allorganisatsioonide ja eesti ühiskonna heaks töötanud.

Saate muusikalise tausta moodustasid kõrgetasemelised ja kaunid koorilaulud vahelduvalt tantsutakti seatud rahvamuusikaga, viimane aga ei sobinud saate asjaliku ilmega. Tantsumuusikaks tehtud tšistest paladest ei ole ma kunagi lugu pidanud, (näiteks valss "Püha Üü"st", tango "Kodukotusest" jne.) Meil on ju palju häid koori- ja soololaule jms. saadaval, mida meie raadiosaadetes on suhteliselt vähe esitatud. Enamiku Austraalia Eesti Päevade muusikaline osa on salvestatuna kättesaadav, lisaks veel hulgaliselt eri salvestusi siit ja muilt mandreilt. On täiesti võimalik kooskõlastada asjalikuma sisuga esitusi saatemuusikaga. Ka meeleolumuusikal on sobiv koht, kuid mitte kõikjal.

Üie Haas.

("Virgats-Teataja" Nr.1, jaanuar 1983)

Adelaide Eesti Raadio esimesel aastapäeval 12. sept. 1982 jagati välja küsimuslehti eestikeelsete raadiosaadete kohta. Neist tagastati umbes pooled.

Küsimustele vastati järgmiselt:

1. 87% kuulab saateid pidevalt, 13% - 2/3 saateid.
2. 57% eelistab muusikalisi saateid, 13% meeleolulisi, 20% noortesaateid.
3. Aasta paremateks saadeteks arvestati: No 44 - Kurt Strobc'i saade, No 52 - A.E.Raadio esimene aastapäev, No 11 - Meta Pruul'i mälestussaaade, No 24 - E.V.aastapäev 1982, No 35 - Emadepäev 1982, No 37 - A.E.Meeskoor, No 51 - Jüri Parijõgi, No 23 - Rudolf Tobias'e muusikat, No 6 - Saaremaa, No 46 - Viljandimaa, No 34 ja 47 - Eesti rahvatants I ja II.
4. Küsimuslehe järgi palnud kuulajad vaimustatud saadetest No 36, 25, 10. Sellele küsimusele oi vastanud paljud, kuid üks kuulajaist ütles, et "igas saates võib midagi huvitavat leida".
5. Tulevikus oi soovita kuulata poliitilise sisuga programme, vaid rahvakombeid, vanasõnu, rahvatantsust, elust eesti talus, noorte saateid, muusikalisi ja ajaloolisi saateid, häid soliste N.Põld, I.Patrasson jt.), nagu vanast ja ajakohasest.
6. Saatemuusika kohta üteldi järgmist: muusikat, mida kohalikust raadiost ei kuule, selge arusaadava tekstiga laule, eesti vanu meeleolulaule, sõdurilaule, noorte juttu ja laule. Suuromal osal küsimuste vastajail aga saatemuusika kohta erisnove polnud.
7. Muude märkuste all oli vaid vähesoid ridu. Siin soovitati noortel ilma hääbenemata keeleliselt tööd parandada lasta, kui selleks on vajadus, hoiduda negatiivsest kriitikast - seda eriti ingliskeelsetes saadetes. Kuid parima heameelega luges raadiokomitee neid märkusi, kus öeldi, et olote tubli töö teinud, ja sooviti edu edaspidiseks.

Adelaide Eesti Raadio Komitee poolt suur tänu kõikidele, kes võtsid vaevaks vastata nendele küsimustele. ("Virgats-Teataja" Nr.2, veebruar 1983)

ADELAIDE EESTI RAADIO PEAKKOOSOLEK.

Adelaide Eesti Raadio aasta-peakkoosolek toimus Eesti Majas teisipäeval, 23. augustil s.a.

Päevakord arutati läbi Üksmeeles ja komitee tegevuse ning kassaaruanded kiideti heaks ja kinnitati. Tulevikukavad otsustati jätta komitee hoolde. Jooksvalt on juba koostatud ettekannete kavad järgmise aasta jaanuarini. - Valimistel valiti tagasi endised juhatuse liikmed. Esimeheks on endiselt Valdek Kangur, ja teiste liikmeto Ülesanded jäid endiseks. Avaldati kahetsust, et komitee liige Juhan Murakas on haigestumise tõttu komitee tööst ikka veel eemal. Senistele salvestajatele on lisandunud Peter Liivamägi (2.11.82) ja Olaf Ehvart (1.3.83).

x

A.E.Raadio populaarsus on aina tõusnud ja kuulajaskond kasvanud. Oleme selles värskendanud mälestusi eesti muusikast ja lavateostest ja oleme tutvunud ka moodsa eestiteemalise muusikaga. Üksikud ingliskeelsed saated on äratanud eesti Ühiskonna vastu huvi ka nendes perekondades, kus segaabielse tõttu eesti keelt ei tunta. A.E.Raadio Komitee koosneb peamiselt eesti noortest ja möödunud kaks aastat on kinnituseks, et nende huvi pole ei juhuslik ega lühiajaline.

A.E.Raadio saadete vastu on tuntud huvi ka kaugemal. Nii on saateid helilintidel läinud Kanadasse, USA-sse, Sydneyisse, Canberrasse, Melbourne'i ja Perthi. Mt.Gambier on ikka veel alaliste tellijate hulgas. Allan Sibul Chicagost on end pakkunud A.E.Raadio agendiks USA-s, mis on loomulikult aksepteeritud. Nii laieneb aina A.E.Raadio kuulajatapere. See on meeldivaim tasu nendele, kes oma vabast ajast on pühendanud palju sellele üritusele.

x

R.Ollino ("Virgats-Teataja" Nr.9, september 1983)

Adelaide Eesti Raadio teine aastapäev.

Pühapäeval, 11. septembril s.a. toimus Adelaide Eesti Majas A.Eesti Raadio teise aastapäeva tähistamine. Nii nagu eelmisel aastal, oli ka seekord Eesti Maja suur saal täitunud inimestega. Istuti üle saali laiali paigutatud väikeste laudade ümber vähemate või suuremate gruppidega.

* * *

Koosviibimise avas Adelaide Eesti Raadio Komitee esimees Valdek Kangur, kes oma avasõnas ütles, et Adelaide Eesti Raadio oma teise tegevusaasta kostel on võitnud juurde populaarsust siinses eesti Ühiskonnas. Võrreldes

* * *

Eriliselt kriipsutas kõneleja alla A.E.Naisringi panust A.E.Raadio toetamisel, kes ka käesolevaks koosviibimiseks oli korraldanud kohvilaua koos rikkalike suupistatega ja mille sissetulek läks kingina A.E.S.Raadiola.

* * *

Eesti Raadio Komiteele selle tegevuse teise aastapäeva tähistamisel tõi tervituse A.E.Seltsi esimees Ilmar Mägraken, kes oma sõnavõtus seda osatähtsust rõhutas, mida A.E.Raadio meie rahvuslikus oneseavalduses omab ja mille osatähtsuse ajaga aina kasvab, eriti veel selle tõttu, et see on peamiselt kantud eesti noorte poolt läbi pika kahe-aastase tegevuse. Ta avaldas lootust, et need noored oma töös ei väsi, vaid pidevalt oma parase eesti ühiskonnale siin annavad.

* * *

Pärast seda, kui koosolijad olid end varustanud barbekjuul valminud lõunaga, mille oli seekord jällegi Mati Kangur organiseerinud, algasid laaval mitmesugused ettekanded. Pille Peenma ja Kaili Salu deklameerisid Anna Haava luuletuse "Meie", millele järgnes klarnetisoolo Peeter Salu poolt Laine Holmi klaverisaatel. Ferdinand Villilt kuulsime roa naljalugusid. Meeldivaks vahepalaks kujunes Udo Pajuviidiku poolt ettekantud "Kodumaad pole mul", toda saatis akordionil Georg Allik. Viimane esines ka iseseisva palaga akordionil. Linda Mõisa ja Tarmo Rõhila poolt kanti ette lühike kaheköne "Kohtamine" ja lõpuks esitati meile lühiettekanne Aime Kanguri, Robert Puksandi ja Erik Talmoti poolt "Olukord", mis käsitles eesti noorte probleeme.

* * *

R.Ollino ("Virgats-Teataja" Nr.10, oktoober 1983)

Adelaide Eesti Raadio juhatus pidas oma viimase jooksva aastakoosoleku pühapäeval, 27. novembril Valdek Kanguri kodus. Esimees V.Kangur andis koosolekul ülevaate viimase aasta tegevusest ja sellega seoses olnud majanduslikkudest kuludest. Samuti arutati järgmise aasta saatkava koostamist. Otsustati anda kavale lõplik kuju järgmisel koosolekul, 17. jaanuaril 1984. Need, kes on huvitatud saatkava kujundamisest osavõtmisest, peaksid võtma kontakti Valdek Kanguriga enne seda tähtpäeva.

Rõõmustav oli kuulda, kuidas Adelaide Eesti Raadio aina populaarsust juurde võidab. Nii oli saateid läinud Lääne-Austraaliasse nii erateel kui ka ametlikul tellimisel, kokku 22 saadet, Chicagosse USA-s 16 saadet, ja vähemal arvul teistesse kohtadesse. Chicago korraldati 10. ja 11. septembril s.a. täielikku laadi eesti raamatute näitus sealses Eesti Majas, millest eesti esindajad üle maailma osa võtsid. A.E.Raadio oli seal esindatud oma raadiosaadetega.

Koosolekule järgnes pidulikku laadi koosviibimine perekond Kanguri poolt korraldatud barbekjuu ümber. Mõlgutati mõtteid Adelaide eesti ühiskonna tulevikuprobleemide üle, kus nii noorte kui ka vanade vahel polnudki märgata seda nii kuulsaks saanud "generatsioonide gappi".

Olles vaevalt lõpetanud järgmise aasta tööka arutluse, asusid noored juba eelolevate Eesti Päevade probleemide kallale. Noortele omase ühinaga ja teotahetega lahendati probleemid küll seoses rahvatantsuga ja ka teiste küsimustega. - Jah, võibolla saame veel isegi oma Eesti Päevade filmi, mida esialgu kuuldavasti ei olnud kavas. Kes teab?!

R.O.

("Virgats-Teataja" Nr.12, detsember 1983)

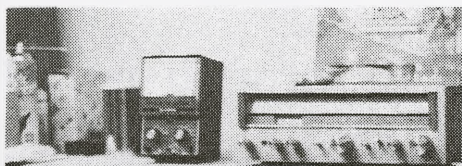

5. Erik TALMET

6. LAVAL JUHTUB MIDAGI HUVITAVAT.

Vasakult: Robert PUKSAND, Aime LOMP-KANGUR,
Erik TALMET.

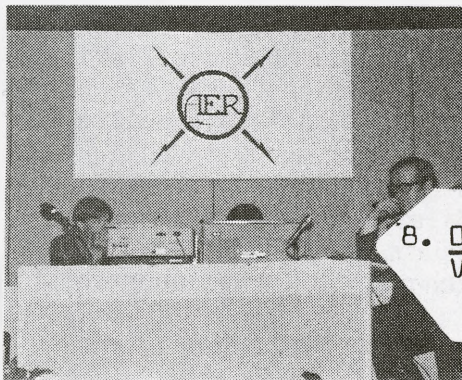

7. Thomas KASEMETS

8. OSA A.E. RAADIO KOMITEEST AASTAL 1990.

Vasakult: Tiffany HAY, Tarmo ROHTLA, Ivy KANGUR
Ruth HAY, Valdek KANGUR, Peter LIIVAMAGI

Kahjuks jäi Eesti Raadio saade 26. märtsil tormi poolt lõhutud elektri-
liinide tõttu ära ja tuleb uuesti saatmisolo 9. aprillil, laste saade jääb
tulevikuks.

("Virgats-Teataja" Nr.4, aprill 1984)

ADELAIDE EESTI RAADIO PEAKOOSOLEK.

Kuigi koosoleku aeg ja koht oli varem välja kuulutatud nii "Virgatsis"
kui ka raadiosaadetes, jättis koosolekust osavõtjate arv soovida.

Koosoleku juhatajaks valiti Valdek Kangur ja protokollijaks Ivy Kangur.
Tegevuse aruanded esitati koosolekule Valdek Kanguri poolt. A.E.Raadio komitee
moodustasid: Valdek Kangur, Robert Puksand, Ivy Kangur, Erik Talmet, Aime Reet
Kangur, Monica-Kay Kangur, Tarmo Rohtla, Linda Mõisa ja Richard Ollino.

Saadete salvestajateks olid: Toivo Kangur, Tarmo Rohtla, Peeter Liivamägi,
Olaf Ehvart ja Richard Semenov. Aasta jooksul on Adelaidest töökoha vahetuse
tõttu lahkunud Robert Puksand ja Olaf Ehvart.

* * *

On täiendatud kassetide ja heliplaatide kogu. Helilindistatud saateid on
lähetatud Chicago'sse -USA, Sydeny'sse, Cooperstown'i ja Mt.Gambier'i.

A.E.Raadio komitee suuremaks ürituseks tuleb lugeda XII Austraalia Eesti
Päevade kontserdi helilintide valmistamist. Toodetud sajast kahe-kassetilisest
komplektist on senini müüdud 86 komplekti.

Teiseks suuremkas ürituseks oli XII A.E.Päevade filmimine video lindile,
millega jäädvustati E.P.tegevust 21 tunni ulatuses. Ametlik kahetunniline film
on valmimas ja tuleb ettekandmisele Eesti Majas lähemas tulevikus.

* * *

R.Ollino ("Virgats-Teataja" Nr.9, september 1984)

TÄHELEPANEKUID A.E.RAADIO AASTAPÄEVALT.

Eesti ühiskonna olemasolu Adelaides ulatub juba 35-le aastale. Selle aja
jooksul on inimesed, kes selle ühiskonna moodustavad saanud üksteisele nii lä-
hedaseks, et tihti läheb segi kellega oled "Teie" või kellega "Sina" vahekorras.
Oleme nagu üks suur perekond - tuhandepealine perekond - moodsa aja seletamatu
ime. Sellel perekonnal on tekkinud omad traditsioonid, mis moodustavad lahuta-
matu osa ta eluavaldustest. Nii oleks otse mõeldamatu, et E.Vabariigi aastapäev
või Võidupüha ja jaanipäev jääksid tähistamata. Või et meie unustaksime oma
organisatsioonide tähtpäevad. On lugematu hulk põhjusi, mis toovad meid aasta
kestel Eesti Majja, et tunda rõõmu üksteise seltskonnast ja tunda ennast hästi
meie ühises eesti kodus.

Nüüd on nendele tähtpäevadele lisandunud üks uus - Adelaide Eesti Raadio aastapäev. Seekord arvult juba kolmas. Ei tahaks nagu uskuda, et on juba kolm pikka aastat möödunud sellest, mil esimene eestikeelne raadiosaade Adelaide eetrisse läks. Kuidas komitee liikmed olid siis ärevil! Saate lõpul telefonikõned käisid risti-rästi, et "Kas kuulasid?", "Kuidas oli?", "Kas jäid ikka rahule?" jne.jne. Nüüd on kõik see ärevus vaibunud ja eestikeelsed raadiosaated Adelaide on kujunenud üheks eestlaste igapäevaste eluavalduste osaks. Mõni ootab seda esmaspäevaõhtust saadet pikisilmi ja vajab seda pisukest rahvuslikku annust sama hädavajalikult nagu oma igapäevast leivaraasukest. Teine hindab seda saadet kui üht eesti ühiskonna eluavaldust väga kõrgelt, kuid õnnetult unustab just igal esmaspäeva õhtul oma vastuvõtja nuppu lahti keerata. Kuidas keegi. Igas perekonnas on omi erihuvilisi.

Pühapäeval, 16. septembril Eesti Majja jõudes on suur saal sagimist täis. Übed seavad laudu ja toole külaliste saabumiseks ning teised õiendavad laval. Ivy Kangur korraldab ukse juures informatsiooni ja kavade lauda ning küsimuslehti soovikontserdiks. Laval näen Tarmo Rõhtlat tinutusvahenditega töötamas. Ehitatakse lavale ajutist raadiosaatejaama. Iga aastaga kujuneb see paremaks ja täiuslikumaks. Toivo Kangur ja Richard Semenov õiendavad mikrofonidega. Neid on seekord koguni viis - igal oma iseseisev hääletugevuse kontroll. Peeter Liivamägi istub masinate virna ees ja keerab aina nuppe. Igale laine pikkusele on tarvis leida maksimaalsed võimed. Nii käib kibe ettevalmistus kõikjal. Kõõgis pjad ja pannid särisevad - õhtusöök olgu õigeaegselt valmis.

Katuselt kostab raskeid vihmavalanguid. Väljas tuuline ja külm. Mure kipub vägisi kallale - kes küll hoolib sellise külmaga sooja kodu maha jätta! Võib-olla ilmataat hirmutab AER-i aastapäeva külalised hoopis ära. Ei julge Valdekule oma muresid mainida. Tema aina askeldab ja korraldab - kindel ettevõtte õnnestumises. Aga näe imet! Juba palju aega enne algust hakkab inimesi saali kogunema. Mõned lauad juba jäägitult täidetud. Kõikjal kostab rõõmsat jutuvada ja naeruhelinat. Paljud kohtuvad alles esmakordselt peale pikki reise Euroopas, Eestis ja loomulikult Kanadas, kuhu tuldi kokku üle terve laia maailma. Palju uudiseid üle anda ja jälleenägemisrõõmu jagada.

Lavale ilmub Adelaide Eesti Raadio komitee esimees Valdek Kangur. Ta tervitab saalitäit külalisi. Eriline tervitus suunatakse soome raadiosaadete korraldajale Adelaide, Alpo Kakko'le, kes on tulnud koos abikaasaga meie peopäevast osa võtma. Saalitäis rahvast avaldab sooja poolehoidu oma hõimlastele.

Valdek Kangur annab lühikese ülevaate AER komitee tegevusest möödunud aasta jooksul. (Aruanne ilmus "Virgats/Teataja" eelmises numbris). Järgnevalt toob komiteele tervitusi A.E. Seltsi esimees Ilmar Mägraken. Ta avaldab seltsi juhatuse ja ka kogu eesti ühiskonna nimel tänu tehtud töö eest eesti rahvuslikul tööpõllul AER komiteele, eriti aga nendele noortele, kelle õlgadel lasub hulk vastutusriikast tööd eesti raadiosaadete teoks saamisel. Eesti raadio kannab eesti muusikat ja muid rahvusliku kultuuri avaldusi, mis peavad edasi kestma. Kutsub rahvuskaslati tänu avaldama komiteele ja selle esimehele. Ärgu nad iialgi väsi!

Raadio komitee poolt on kaasa toodud sadasid eesti helindeid. Nimekiri ukse juures saadaval. Paljud valivad oma lemmikpalasid, et nendega soovikontserti täita. Lõpuks algab oodatud kontsert. On valitud imeilusid muusikapalasid, mis panevad aina igatsema kauge kauni kodumaa järele. Valdek istub keset lava. Ees tohtu suur plakat, millel jalakõrguste tähtedega kirjutatud - "VAIKUS".

Aga vaikust ei tule. Inimesed on ametis toiduga ja jutukõmin kostab seinast seinast. Lavapögle ei vaata vist keegi. Pingutad kõrvu. Niipalju saab ikka aru millist muusikapala mängitakse, sest forte fortissimod kostavad üle kõnekõmu. Teadmine üksinda juba aitab luua soovitud meeleolu. Valdek lavast istub ilmselt nõutult omal toolil hoides seda suurt plakati, näol küsiv ilme. Lõpuks annab ta alla, tõuseb toolilt otsustavalt ja jalutab koos oma vägeva plakadiga lavalt.

Soovikontsert jätkub.

Peagi lõpeb see osa kavast. Võibolla lõigati see lühemaks - kes teab. Järgneb ettekannete osa. Inimesed tulevad lavale, et isiklikult pöörduda rahva poole. Muusikariistad vaikivad. Samuti inimesed saalis. Georg Allik esineb lõõtsapiiliga, mis tahab aina "Suudelda ja kallistada", siis Kaili Salu ja Pilli Peenmaa deklameerivad Bernhard Kangro "Nägemus tule ääres". Siis ilmub lavale Silvia Kuik. Temal on südamele mõtisklusi eluõhtupoolikult. Need on üle keskea jõudnud inimese filosoofilised vaatlused elu, nooruse ja vanaduse üle. Hingestatud ettekanne kipub südamele lähedale. Oled kahevahel - ei tea kas olla õnnelik või õnnetu, et "vanadus on juba vajutamas oma sõrmi õlgadele". Aga enne kui jõuad mingile kindlale otsusele, on Kadri Auväärti võluflööti need rasked mõtted juba peast hajutanud. Nii ongi hea. Ei koht ega aeg ole kohane elu mõistatuste üle filosoferimiseks! Tagasi reaalsusesse toob meid aga alles hästituntud naljahammas Fred Vill oma "Ajarattaga". Tema riimistatud värsid lasevad meil endil rännata läbi oma noorusaastate, peamiselt aga läbi pagulusaastate Austraalias. Selles ettekandes on nalja, aga ka kibedat tõtt.

Ettekanded lõpevad Udo Pajuviidiku esinemisega. Ta esitab Georg Alliku akordioni saatel kolm laulu: "Sääl kus tõusevad päikese kiired", "Silmad" ja "Üksainus õis". Tema võrratu baritoni hääle annab lauludele juurde erilise dimensiooni. Kahju, et meie ei kuule teda sagedamini. Valdek Kangur ütleb, et esimest laulu olla esmakordselt lauldud Siberis 1940. aastal sinnaküüditatute poolt.

Õhtu viimase osa moodustab küsimuste esitamine lavale kutsutud foorumile, inimestele, kes isiklikult võtsid osa ESTO-84'st Torontos. Foorumi moodustavad dr. Edda Salu, Andres Lomp ja Reet Tuul. Küsimuste esitajaks on Aime Kangur ja hiljem inimesed saalist.

Idee sellise foorumi loomiseks tuli Aimele, kes selle ka organiseeris. Selgus, et see osa kavast kujunes äärmiselt huvitavaks. Oli arvestatud, et koosviibimine lõpeb kella kuue paiku. kuid tund aega hiljem vaevalt keegi oli saalist lahkunud.

Käsitletud teemad ja Torontos asetleidnud sündmuste vaatlused hõlmasid rida tegevusalasid ja esitati foorumi poolt väga huvitaval kujul. Ainetiku sisu omas rahvuskultuurilist tähtsust ning tõstis üles küsimusi tuleviku perspektiivi seisukohast. Paraku see arutluste sisu oli nii ulatuslik, et see ei mahu käesoleva kirjutise raamidesse, vaid vajaks omaette käsitlemist.

Pole kahtlust, et lahkumisel ei olnud kellelgi kahju veedetud ilusatest tundidest.

R. Ollino.

("Virgats-Teataja" Nr. 10, oktoober 1984)

85

Neli aastat Adelaide'i Eesti Raadiot

Neil päevil möödus 4 aastat ajast, mil Adelaide eestlased kuulsid esimest korda eesti keelt siinses raadios. Nagu eelmistel aastapäevadel nii oli ka seekord AER komitee organiseerinud sündmuse tähistamiseks piduliku koosviibimise Eesti Majas. Selleks oli saali lavale ülesse seatud "Raadio saatejaam" kõigi vajalikkude elektrooniliste vahenditega ja arvukate mikrofoniidega, et tegevust "jaamas" võimalikult tõetruult tutvustada. "Saatejaama" tehnilisse koosseisu kuulusid Tarmo Rohtla, Peter Liivamägi ja Richard Semenov.

Kokku oli tulnud hulgaliselt rahvast. Koosviibimise avas AER komitee esimees Valdek Kangur, kes andis lühikese ülevaate AER möödunud aasta tegevuse kohta.

Tervitusi tõi Adelaide Eesti Seltsi esimees Ilmar Mägraken ja Ad. Soome raadio esindaja Alpo Kakko, kes andis üle lillekimbu solidaarsuse ja ühistunde tunnustusena. Alpo Kakko koos oma abikaasaga viibis koosviibimisel AER külalisena.

Eeskavalist osa täitsid nii noored kui ka vanad. Esinesid Udo Pajuviidik G. Alliku lõõtspilli saatel, Pille Peenma luges jutukese "Töö ja edu". Silvia Kuik esitas mõtlemapaneva deklamatsiooni "Igatsus mere ääres" ja Fred Vill'i poolt esitati humoresk "Armastus ja abielu".

Erilise tähelepanu osaliseks said Eva Härm'i kirjeldused Balti Vabadus-laevaõidu üle Balti merel, millest tema ainuke Austraalia eestlasena osa võttis. Eva Härm'i läbielamused esitati küsimuste ja vastuste kujul. Koosolijad said üksikasjaliku pildi vabaduse laevasõidust, alates ettevalmistustest Stokholmi Eesti Majas, laevasõidust pikki Balti riikide randa kuni Helsingisse ja seal Soome rahva hoiakust vabaduse laevasõidust osavõtnute vastu.

Eriti liigutav olla olnud lahkumine Soomest, mil saatjad soomlased ja eestlased

laeval olid laulnud koos oma rahvushümne. Silmapilk olnud nii mõjuv, et isegi lätlastel ja leedulastel olnud silmad niisked!

Eva Härm on sündinud Adelaides ja kuulub seega väliseestlaste nooremasse generatsiooni. Küsimusele "Kuidas tema arvates tema aegne generatsioon võiks balti rahvaste vabaduse eest võidelda?" vastas Eva pikema sõnavõetuga. Tema arvates balti rahvaste saatus pole mitte lootusetu. Oma arvamuse põhjenduseks nimetas ta rida asjaolusid, mis pidevalt raskendavad Ida-Euroopa okupatsiooni venelaste poolt. Need ei ole mitte ainult poliitilised, vaid ka sama hästi majanduslikud. Ta avaldas arvamust, et püüe hoida Balti probleemi maailma avaliku arvamuse keskpunktis pole omaette üksinda küllaldane, kuna Balti küsimus on ainult lokaalse iseloomuga. Paremat tagajärgi võiks loota Eva arvamist järgi ühendades baltlaste nõuet inimõiguste ja üldise vabaduse idee nõuetega, mis tooks aktsiooni taha üle maailma ulatuvad laialdased huvid grupid.

Uudisena sai teatavaks, et vabadussõidu kestel pandi alus ülemaailmsele Balti noorte organisatsioonile. Eestlaste esindajateks on üks noortest Stokholmis ja teine Chicagos. Samuti moodustati eesti noorte koostöö võrk vastastikuse informatsiooni kogumiseks ja levitamiseks. Loodud ajutise komitee üheks liikmeks on Eva Härm. Komitee volitused kestavad kuni ESTO 88'ni.

Eva ettekandeid illustreeris rida diapositiive laevasõidu üle. Ettekande lõpul esitati hulgaliselt küsimusi laevasõidu üksikasjade kohta.

Elamusrikas pealelõuna jäi osavõtnuile kindlasti veel kauaks meelde.

-no.

ADELAIDE EESTI RAADIO (AER)
NELJAS AASTAPÄEV

("Meie Kodu" Nr.45, 20.november 1985)

VEEL ADELAIDE'I EESTI RAADIOST

Mõjub üllatavana, et Adelaide'i Eesti Raadiol täitus hiljuti alles neli aastat tegevuse alustamise päevast. Selle raadioga olakse Adelaide'is nimelt niivõrd harjunud ja ta on võtnud niivõrd kindla koha meie sealsete inimeste elurutiinis, et tundub nagu kuuluks ta meie elu palju vanemate sugemete hulka.

Nelja-aastane juubel tähistati Eesti Majas 15. septembril m.a. sellekohase koosviibimisega. Suur osavõtt sellest oli tunnistuseks A.E. Raadio populaarsusest. Sobiva kava raskuspunktiks oli Eva Härm intervjuerimine R. Ollino poolt Balti Tribunali istungi ja Vabadusristlemise kohta, millistest üritustest Eva Härm võttis osa ainsa eestlasena Austraaliast. Tema elamused ja muljed, vahendatuina heas eesti keeles ja hästi intelligentsel kujul, andsid neist üritustest hästi selge pildi.

Kuid nende ridade sihiks ei ole mitte kirjeldada nelja-aastase juubeli tähistamist, vaid keskenduda nelja-aastasel tegevusel ja püüda võtta see põgusa hinnangu alla.

A.E. Raadio tegevust juhib komitee, mille eesotsas seisab algusest saadik Valdek Kangur, kes on selle raadio tegelikuks juhiks. Vastupidiselt teistele taolistele üritustele siin mandril, juht ei ole alaliseks ja ainsaks saadete korraldajaks, vaid ta jagab seda tööd teistega. Isiklikult korraldas ta kolmandal tegevusaastal 26 raadiosaadet, teised aga korraldasid kokku 24. Võimalus korraldada saateid on avatud tegelikult kõigile, kes seda soovivad eeldusel, et nad on selleks võimelised. Üksikute või mõne üksiku saate korraldajaiks olid sel aastal L. Härm, E. Buck, I. Kangur, J. Mõisa, A. Kangur, L. Mõisa, J. Tennosaar, L(ydia) Trett, L. Helm, F. Vill, M. Kangur, J. Aarik ja E. Talmet.

Siin tuleb esile tõsta, et V. Kanguri ja kõigi saadetega seotud isikute töö on tasuta. V. Kanguri lähemateks kaastöolisteks ja saadete tehnilisteks korraldajateks on (salvestamise osas) noorte grupp koosseisus: Toivo Kangur, Tarmo Rohtla, Peeter Liivamägi ja Richard Semenov. Nende tööd tuleb eriti hinnata, sest see töö nõuab erioskusi, kusjuures salvestamiseks tuleb kohal olla laupäeviti vara hommikul. Senini pole ükski neist kordagi ära jäänud ega hilinenud oma ülesannete täitmisele. Seda püsivust ja indu tuleb eriti hinnata põhjusel, et see töö ei toimu avalikkuse kiitvate silmade all. See on töö, mida kuulajad ei näe ja mis ei too mingit tasu, vaid mis selliselt nõuab tõsist kiindumust ja head annust idealismi.

Valdek Kanguri üheks tähtsamaks kaastööliseks on tema abikaasa Ivy Kangur A.E. Raadio sekretärina.

Komiteesse kuuluvad praegusel ajal Valdek ja Ivy Kanguri kõrval Erik Talmet, Aime-Reet Kangur, Monica-Kay Kangur, Tarmo Rohtla, Linda Mõisa ja Richard Ollino.

Lisaks saadete koostajatele tuleb siin veel nimetada neid, kes on kõne all oleva aastal sisustanud saateid oma esinemistega suuremal või vähemal määral. Neiks panuse andjaiks on I. Mägraken, R. Tuul, T. Rohtla, S. Kuik, K. Saarsen ja mõned teised.

Ülevalpool toodud nimed näitavad kui-võrd palju inimesi on seotud Adelaide Eesti Raadioga.

Oma nelja-aastase olemasolu vältel A.E. Raadio läbis kaks kaunis erinevat staadiumi. Esimese staadiumi vältel saadete kvaliteet kannatas noorte radikaalide rünnakute tähe all vanematesse generatsioonidesse kuuluvate eestlaste arusaamadele rahvuslikkudes küsimustes. Õnneks väsisid need "angry young men" ja nende vastassoost mõttekaaslased võrdlemisi kiirelt ära, heites oma misjonitööle käega. Sellest ajast saadik A.E. Raadio kiirelt kujunes selleks, mis ta on senini.

Meie ei saa ütelda, et kõik A.E. Raadio saated on kõrgetasemelised või et need rahuldavad kõiki võrdsel määral oma iseloomu poolest. Kõiki võrdsel määral ei saagi lõpuks rahuldada, kuna maitset ja vaated on üksikisikutel väga erinevad. Juhtub tugevamaid ja nõrgemaid saateid, mõnikord ka liiga nõrku, enamuses aga need on rahuldavad. Kõige rohkem on eriarvamisi kavade kohta. Ühed nurisevad, et liiga palju on "lorilaule" või "popmuusikat", mõned heidavad ette, et vähe on vaimulikke saateid või et naljaloomuliste saadete huumor on mõnikord mage. Kahtlematult ei puudu neil etteheidetel oma õigustus, vähemalt rangelt seisukohalt vaadatuna, kuigi selline kõikumine kvaliteedis on arusaadav ja ka paratamatu, kui saated korraldatakse erinevate isikute poolt. Tuleb mõista ka seda, et A.E. Raadio teenindab kogu rahvusgruppi, mis koosneb erinevate kultuuriliste nõuete ja arusaamistega inimestest. Mis on hea ühele, teisele on halb. Pealegi nõrkade kõrval vastukaaluna on korduvalt tulnud ette ka eriti kõrgetasemelisi saateid. Näitena võib siin tuua Lembit Härm poolt korraldatud saateid.

Kui hinnata asja objektiivselt, siis peab ütleva, et A.E. Raadio saated on mõnede puuduste kõrval keskelt läbi parema kvaliteediga, kui seda võinuks ette arvata. Nende tugevam mulje, nagu oleks ainestiku osas korraldajatel midagi küllusesarve taolist. Selles osas ei näi neil kunagi puudust olevat, kusjuures nende leidlikkus mõjub vahet lausa üllatavalt. Mitmekesisusega käib sageli kaasas ka huvitavus.

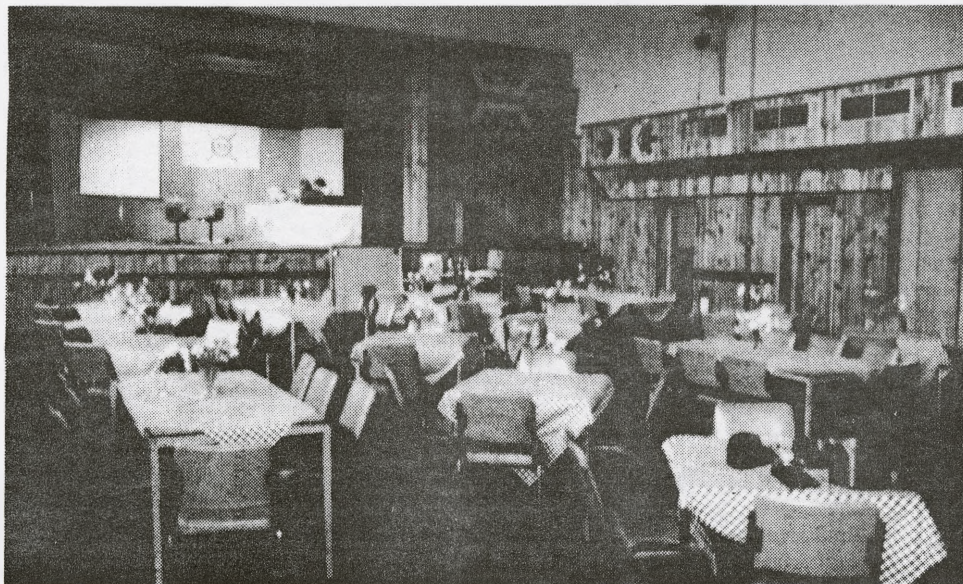
Neis saates mitte üksnes ei leia väärkat esiletõstmist rahvuslikud tähtpäevad ja kirjanikkude ning heliloojate ja muude eesti kultuuri suuruste juubelid, vaid leiavad käsitamist ka etnograafilised alad, kunst, kirjandus, laul ja muusika. Selle kõige kõrval esinevad intervjuud, vaimulikud saated, kuuldemängud jne. Vaimulikku muusikat aga esineb kahjuks vähe.

Et anda kas või ühe näite A.E. Raadio mitmekesisusest ja huvitavusest olgu siin nimetatud, et hiljuti toimus kaks poole-

tunnilist saadet, mis olid pühendatud Adelaide'i Eesti Seltsi auliikmetele. Neid on elavate seas hetkel kaheksa. Iga auliige kirjutas ühe lühijutu mõnest episoodist oma elus ja teatas, missugune laul talle eriti meeldib. Need jutud kanti ette A.E.S. sekretäri Ene-Mai Reinpoo poolt (kes ka ise on auliige). Iga auliikme loole järgnes ühe tema lemmiklaulu ettekandmine. Tulemuseks oli huvitav ja haruldane saade, millel ei puudu ka oma kultuuri-looline väärtus.

Kokkuvõttes peab ütleva, et A.E. Raadio teeb väärtuslikku tööd meie kultuuri ja rahvusliku teadvuse alalhoiul ja süvendamisel, ja et korraldajate töötulemused väärivad kiitust ja tunnustust. Jääb vaid soovida, et Valdek Kanguril ja ta kaastöölistel, eeskätt aga neljal noorel salvestajal, jätkuks jõudu ja tahet selle üldkasuliku töö jaoks veel kauaks ajaks.

L. Trett

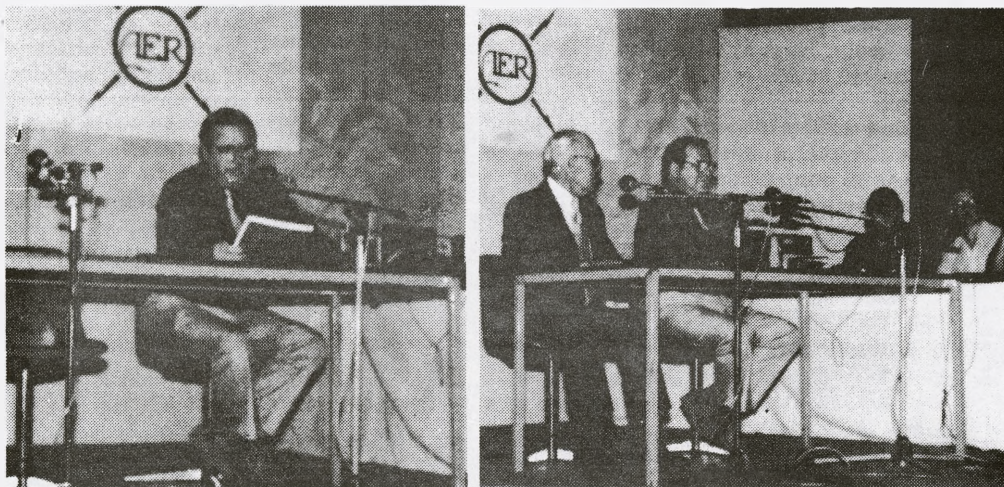

Adelaide Eesti Raadio (AER) neljandal aastapäeval. Külaliste ootel.

"Raadiojaama" tehniline koosseis vasakult: Peter Liivamägi, Tarmo Rohtla, ja Richard Semenov.

Komitee esimees Valdek Kangur avab koosviibimise.

Adelaide Eesti Seltsi esimees I. Mägraken tervitamas.

Vabaduse laevasõidust: Vastuseid. Vasakult: R. Ollino ja Eva Härm

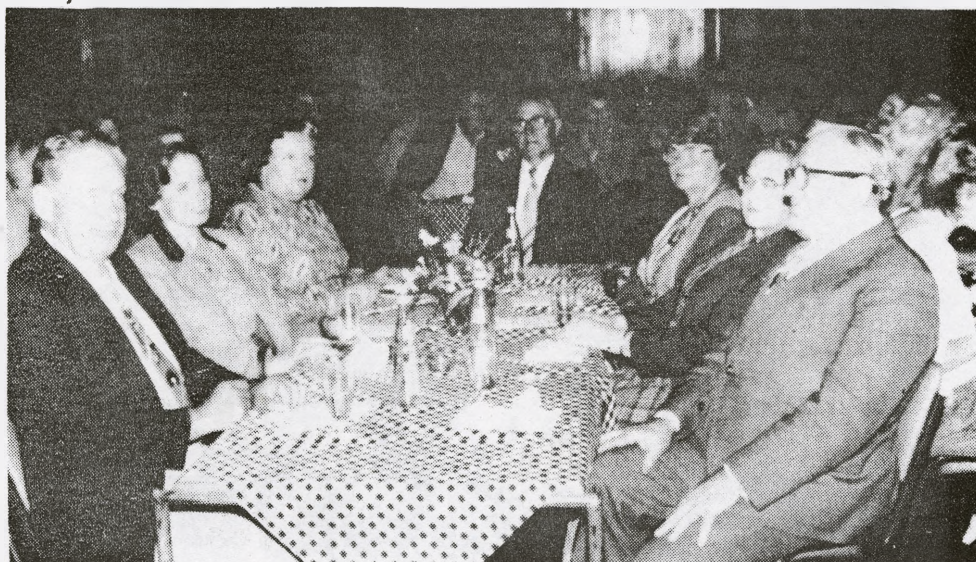

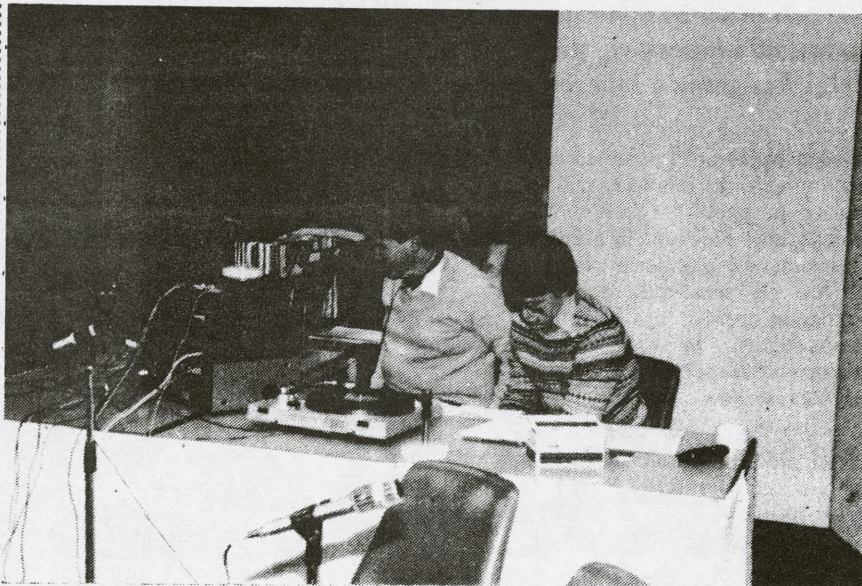
Koosolijaid. Vasakult: Ene-Mai Reinpoo, A. Krudenbrunn ja V. Reinpoo.
FOTOD: R. OLLINO

Vabaduse laevasõidust: Küsimusi. Vasakult: R. Ollino ja Eva Härm

Koosolijaid: Vasakult: Soome raadio esindaja Alpo Kakko ja tema abikaasa. Nende kõrval (vasakult) pr. H. Laidma, I. Mägraken, H. Mägraken, O. Ollino ja R. Ollino.

Noored tehnilised jõud Adelaide'i Eesti Raadio stuudios –
Vasakult: Tarmo Rohtla, Peeter Liivamägi ja Richard Semenov.

R. Ollino (vasakul) vaatab pealt kui Peeter Liivamägi (keskel) ja
Tarmo Rohtla (paremal) kontrollivad raadio seadeldist.

8. Siin on algus. Siin lindistatakse saated ja saadetakse eetrisse.

9. Tarmo ROHTLA lindistamas.

10. Toivo KANGUR

11. Richard SEMENOV

12. Warrick ROBERTSON

Ühest saatetest — vasakul saatete juhataja Valdek Kangur, keskel bass Udo Pajuviidik laulmas ja paremal Georg Allik akordionil.

("Meie Kodu" Nr.4, 5.veebruar 1986)

ADELAIDE EESTI RAADIO TEGEVUSARUANNE 1985/1986. 6.8.1985 – 6.8.1986

1985/86 tegevusaasta jooksul peeti kolm korralist, üks erakorraline ja aasta-peakoosolek. Komitees olid: Valdek Kangur, Ivy Kangur, Aime-Reet Kangur, Erik Talmet, Tarmo Rohtla, Linda Mõisa, Richard Ollino, Richard Semenov ja Peter Liivamägi.

Salvestajatena töötasid: Tarmo Rohtla, Richard Semenov ja Peter Liivamägi.

Eetrisse on läinud 52 korralist saatet. Tihe kontakt on olnud Melbourne'i Eesti Raadioga ja Juta Mõisa'ga, kellelt ja kelle kaudu oleme saanud intervjuusid ja muud materjale. Sydney eestikeelsete saatete korraldaja Lembit Peipman tahab alustada vaimulike saatetega Adelaides. Vastavalt on sooviavaldus esitatud raadiojaamale 5EBI-FM pooltunnilise saateaja saamiseks. Hulgaliselt on saatetud kassette Kanadasse, kust nad on leidnud tee ka U.S.A.-sse. Adelaide Eesti Maja ostis Raadio Komiteele uue helilindistamise masina, mis suurelt hõlbustab saatete produtseerimist.

* * *

Majanduslikult on toetanud Adelaide Eesti Raadio tööd Helmi ja Ilmar Mägraken, Lydia Trett, Leonida Trett, Loreida Oks, Imbi ja August Kangur, Balti Naiste Selts ja suurema summaga Adelaide Eesti Seltsi Naisring. Uldiselt on viies tegevusaasta möödunud vaikselt, ehkki rohkem Adelaide kaasmaalasi on osa võtnud saatete koostamisest.

Valdek Kangur * * * ("Virgats-Teataja" Nr.10, oktoober 1986)

ADELAIDE EESTI RAADIO 5.AASTAPÄEV.

Viie aasta eest, 14.septembril 1981 läks esimene korrapärane eestikeelne raadiosaade Adelaide Eesti Raadio Komitee korraldusel eetrisse. Seda juubelit pühitseti Adelaide Eesti Majas sisuka koosviibimisega pühapäeva, 14.septembri õhtupoolikul.

Aktuseosa avas AER Komitee esimees Valdek Kangur, kes tervitas kohalolijaid ja tutvustas küllatunud soome raadio esindajaid.

Aktusekõne pidas AER Komitee vanim liige Richard Ollino. Ta kõneles AER-i sihtidest ja tähtsusest eesti rahvusgrupi tegevuses. Kõik teised eesti üritused nõuavad rohkem energiat osavõtuks, kuid iganädalane regulaarne raadiosaade toob oma eeskava meile koju kätte. A.E.Raadio repertuaar on olnud väga mitmekülgne. On pakutud eesti laulu ja muusikat, tutvustatud eesti suurkujusid nii poliitilisel kui ka kultuurilal, tähistatud suuremaid ja väiksemaid pühi, päevi ja juubeleid, kirjeldatud eesti etnograafilist varamut - rahvatantse, rahvarõivaid, rahvalaule, toite, kombeid, aastaaegu ja palju muud. On tutvustatud siinseid suurpäevi, ettevõtteid ja organisatsioone, esitatud näidendeid, korraldatud soovikontserte jms. Oma 260 saatega on eesti raadio haaranud kogu siinse rahvusgrupi eluavaldu. Raadio tegelaskonnaks on olnud kogu Adelaide eesti ühiskond, sest A.E.R. omapärase joonena võib raadiosaade koostajaks ja ka esitajaks olla iga meie ühiskonnaliige, eeldusel, et saate sisu on eesti rahvuslikul või kultuurilisel pinnal. See asjaolu võimaldab ka senise tegevuse säilitamist salvestamise teel.

A.E.Raadio edukuse on taganud ta ideederohke ja väsimatu juhi Valdek Kanguri ja ta abikaasa Ivy tegevus. Neid on abistanud peamiselt nooremast generatsioonist koosneva A.E.Raadio Komitee liikmed. Eriti vastutusrikas ülesanne lasub saatete salvestajail, kelleks on Tarmo Rohtla, Richard Semenov ja Peter Liivamägi.

Kõneleja pani kuulajatele südamele rahvusliku kohustusena jälgida A.E.R.-i saateid igal esmaspäeval k.20.30 - 21.00, ja soovis kõigile head tahet ja huvi tulevikus A.E.Raadio tegevusele kaasa elada.

Tervitusi töid A.E.Seltsi ja A.E.S.Liidu esimees Ilmar Mägraken, Melbourne'i Eesti Raadio (kirjalikult), Adelaide Soome Raadio esindaja Alpo Kakko, A.E.Naisringi esinaine dr.Silvia Klaar, Balti Naisringi poolt Inge Aab, ja lõpuks Adelaide Eesti Maja nimel esimees Heino Sommer, kes andis üle ka hinnalise kingituse - moodsa lindistamisaparaadi, mis oli juba laval kasutamisel. A.E.Raadio nimel tänas Valdek Kangur kõiki tervitajaid, A.E.Raadio tegevuse toetajaid ja osalejaid, eraldi nimetades A.E.Naisringi ja Eesti Maja nende tõhusa majandusliku abi eest.

Aktuseosale järgnes õhtuüine, mille kestel kuulsime soovikontserdina meeleolumuusikat ja toimus ka loterii. Sisukas ettekannete osas esines järgnevalt külalisi ja komitee liikmeid. Kaili Salu ja Pille Peenmaa esitasid kahekõne, Kadri Auväärt flöödisoolo, Andres Raestas esines kahe klaveripalaga, Silvia Kuik kandis ette J.Liivi lühijutu. Soomlasest külaline Laila Haaja laulis kaks soomekeelset laulu, mida saatis klaveril Alpo Kakko. Ruth Auväärt'i ettekandes kuulsime lõuna-eesti-murdelise humoreski, Vello Nõu mängis akordionil popurrii rahvatantsulugudest, ja viimase numbrina esines lõdva-kõie-artist Fred Vill Brigitte assisteerimisel.

Lõppsõnas tänas Valdek Kangur kõiki osalejaid ja A.E.Raadio toetajaid, rõhutades, et laekunud vabatahtlikud annetused, sissetulek loteriist ja igasugused toetussummad on hädavajalikud A.E.Raadio jätkuvaks edukaks tegevuseks riigi toetuse vähenemisel. Saalisviibijaid oli 70 ringis, neid võinuks olla rohkem.

Adelaide eestlaskond on selles suhte eelistatud olukorras, et siin on võimalik regulaarselt kuulata eestikeelseid sisukaid ja huvitavaid saateid. Ka on võimalik aktiivselt osa võtta A.E.Raadio tööst nii üksikisikuil kui ka organisatsioonidel, koostades ja esitades saateid, seega jäädvustades kohaliku eestlaskonna eluavalduksi salvestamiseks. Et A.E.Raadio saated on üldhuvitavad, seda tõendab asjaolu, et neid tellitakse regulaarselt kassetidena teistesse keskustesse ja isegi ühendriikidesse.

Tänu A.E.Raadio eduka töö eest kuulub esijoones eesti raadio idee algatajale ja väsimatule töömehele Valdek Kangurile, kes nii oma organiseerimisoskuse, ideedevärskuse ja sobiva raadioesinemisega on selle vastutusriikka ja rohke töö kandjaks ja hingeks. Samuti on tunnustust ja tänu pälvinud A.E.R. Komitee agarad liikmed, kes enamikus kuuluvad meie nooremasse generatsiooni.

Et Adelaide Eesti Raadio töö saaks edukalt jätkuda, tuleks aga kogu siinsel eestlaskonnal aktiivselt kaasa aidata, kas majanduslikult või muudel alustel.

"Teie abiga võime loota, et eesti keel Adelaide eetris veel aastaid kõlab" - A.E.R. Komitee (kavalehelt).

Õie Haas.

* * *

("Virgats" nr.10, oktoober 1986)

A.E.R. AASTAPEAKOOSOLEK

leidis aset Adelaide Eesti Majas 4.augustil s.a.. Koosoleku avas Raadio Komitee esimees Valdek Kangur, kes valiti ka koosoleku juhatajaks. Kirjatoimetajaks valiti Ivy Kangur. Peale esitatud päevakorra kinnitamist komitee esimees kandis ette möödunud aasta tegevuse aruande, mis oli mitmeti huvitav. Ilmnes, et A.E.Raadio Komitee oli oma tegevust laiendanud, nii et nüüd on Adelaides kaks eestikeelset pooltunnilist raadiosaadet nädalas. Senisele esmaspäevaõhtusele raadiosaatele (saade nr.1) on lisatud alates 4.detsembrist 1986 veel teine (saade nr.2), mis läheb eetrisse neljapäeviti kell 15.30. See uus saade on sisult usulise/evangeelse ilmega. Selle saate majanduslikud kulud katab Adelaide Evangeelne Kogudus..

Veel on Raadio Komitee hakanud näitama Eesti Maja klubiruumis mitmesuguseid videofilme klubi suurel videoekraanil.

Senini on esitatud eestiainelisi filme ja vaateid Tallinnast ja selle ümbrusest, filmitud kodumaad külastanud Adelaide eestlaste poolt. Üheks eriti huvitavaks ettekandeks kujunes Helsingis elava Inga Schröder'i videofilm Tallinnast, kus ta küsitles eestlasi ja nende lapsi jõulude pühitsemise kommetest praeguses Eestis. Videofilmide näitamine Eesti Majas jätkub. Operaatoriks on Erik Talmel.

* * *

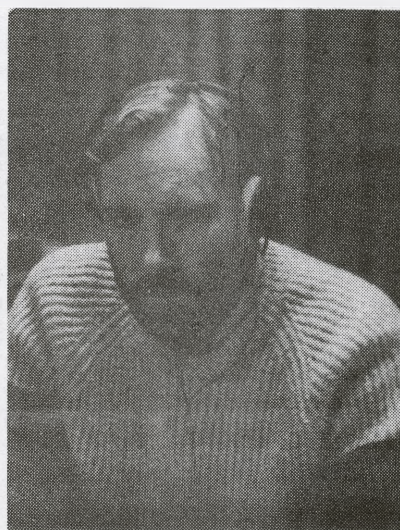
Komiteel on olnud tihe side Juta Möisa kaudu Melbourne'i Eesti Raadioga, kust on saadud intervjuusid ja muid materjale.

Hobarti Eesti Raadio algpäevil aidati Ella Keenan'it nõu ja mõne meie saatega, et seda algatust õigele teele juhtida. Sydney Eesti Raadioga on Raadio Komiteel eriti tihe side, seda peamiselt saate nr.2 ellukutsumisega Adelaides.

* * * *

9. Tiffany HAY lindistab.

10. Peter LIIVAMÄGI

11. Ruth HAY

12. Ivy KANGUR

13. Valdek KANGUR

14. Ene-Mai REINPUU

Tulevikukavade arutamisel sõeluti juba praegu võimalusi ja teid EST088 uudiste kiireks edasiandmiseks Adelaides igapäevase raadio erisaatega ja sama teha ka EST088'le järgnevast skautidegaidide maailmalaagrist.

Kassa aruandest selgus, et aasta tegevuse kulud (\$855.70) ületasid tulud üle kahe saja dollari.

Valimiste tulemus oli: Komitee esimees Valdek Kangur, sekretär Ivy Kangur, saadete koordineerijad V.Kangur ja Tarmo Rohtla, salvestajad T.Rohtla, Rich.Semenov ja Peter Liivamägi, liikmed E.Talmet ja R.Ollino. Aasta jooksul on komiteest jäänud eemale Adelaidest lahkumise tõttu Aime Kangur ja Linda Mõisa.

* * *

R.Ollino.

("Virgats" Nr.9, september 1987)

ADELAIDE EESTI RAADIO

Iga esmaspäeva õhtul kell 20.30
5 EBI - FM raadiojaama kaudu
FM skaalal sagedusega 92.9 megaherzi.

* * *

Adelaide **evangeelsed** raadiosaated iga neljapäeva pärastlõunal kell 15.30 sama raadiojaama kaudu.

* * *

ADELAIDE EESTI RAADIO TEGEVUSARUANNE 1987/88

4.8.87 - 20.8.88

1987/88 tegevusaasta jooksul peeti kaks korralist ja aasta-peakoosolek. Komitees olid: Valdek Kangur, Ivy Kangur, Richard Ollino, Tarmo Rohtla, Richard Semenov, Peter Liivamägi ja Erik Talmet.

Surma läbi 7. juunil 1988 kaotas juhatus Richard Ollino.

Salvestajatena töötasid Tarmo Rohtla, Richard Semenov ja Peter Liivamägi.

=====

Side on olnud Melbourne'i Eesti Raadioga ja Juta Mõisa'ga, saades sealt intervjuusid ja muud kasutatavat materjali. Samuti on ka levitatud materjale teistele Eesti Raadio Komiteedele või koordineerijatele, näiteks Hobartisse ja Perthi. Loodi kontakt Rene Ufer'iga, kes valmistas saate enesest ja saatis hulgaliselt uut enda muusikat. Adelaide Eesti Raadio on aidanud kaasa Esto88 ürituste ettevalmistamisele muusika ja kõne lindistamisega.

Tegevusaasta jooksul lahkus jäädavalt meie hulgast kaks komitee asutajaliiget: Juhan Murakas, kes oli juba pikemat aega haige, ja Richard Ollino. Mõlemaid mälestab komitee kurbusega.

Adelaide Eesti Raadio Komitee. ===== ("Virgats" Nr.9, september 1988)

ADELAIDE EESTI RAADIOKOMITEE AASTAKOOSOLEK

toimus 22. augustil 1988 Eesti Majas algusega kell 19.30. Koosolekul esitas komitee esimees möödunud tegevusaasta aruande, mis ilmub ka "Virgatsis". Samuti esitas ta ka kassaruuande ja ehkki saadete õhkusaatmisega seoses olevad kulutused on suured, on neid suudetud siiani katta annetustest ja kassettide müügist. Kavatakse Esto 88 ajal uudiseid otse Melbourne'ist Adelaide'i üle kanda neile kaaseestlastele, kel pole võimalik Melbourne'i minna.

Komitee liikmeteks valiti: esimees ja laekur - Valdek Kangur, sekretär - Ivy Kangur, saadete koordineerija ja salvestaja - Tarmo Rohtla, salvestajad - Richard Semenov, Peter Liivamägi, liige - Erik Talmel.

Koosolekul kõneldi ka 7. aastapäeva pühitsemisest ja üldistest tulevikuprobleemidest. Komitee on liikmete lahkumisega Adelaide'ist jäänud väiksemaks ja uusi liikmeid oleks vaja värvata. Seda on ka proovitud, kuid senini tagajärjeta.

Koosolek lõppes kell 20.30.

("Virgats" Nr.9, september 1988)

SEITSE AASTAT EESTI KEELT ADELAIDE'I EETRIS

14. septembril 1981 algasid pidevad eestikeelsed raadiosaated Adelaide'is ja selle päeva tähistamiseks kogunesid kohalikud raadiosõbrad 11. septembri pärastlõunal Eesti Majja.

Seekord oli koosolijate hulk väiksem kui kunagi varem ja seda mitmel põhjusel. Samaaegselt Adelaide Eesti Raadio seitsmenda aastapäevaga toimus Adelaide'i rae-koja saalis pastor Zinnbauer'i mälestuskontsert suurearvulise kooride ja ka eesti ühendkoori osavõtul. Adelaide'i eestlaskond oli ka raske külmetuse küüsis.

Kohalesaabusid tervitas raadiokomitee esimees Valdek Kangur ja andis kokkuvõtlikult aru möödunud tegevusest. Ta nentis, et seitsme aasta jooksul on valminud ja eetrisse läinud vähemalt 365 eestikeelset saadet. Saadete sisu aga on järjest muutunud, viimasel aastal on üha rohkem sündmustest kodumaal kuulda olnud ja muidugi saabuv Esto 88 on saanud oma osa.

Ka Adelaide'i eestikeelne evangeelne saade on aasta jooksul ilma suuremate viperusteta kuulajate kodudesse jõudnud.

Avasõnas meenutati ka aasta jooksul igavestele jahimaadele siirdunud komitee liikmeid Juhan Murakat ja Richard Ollinot. Nendest on järele jäänud nende töö tagajärjed ja kurb mälestus.

Iga-aastaste kokkutulekute mõtteks on raadiosõprade loetelu ja rahalise toetuse muretsemine aastaseks tegevuseks. Selleks, et tund aega eestikeelset raadiosaadet nädalas kuulata, on vaja vähemalt viissada dollarit aastas kuidagi kokku saada ja aastapäevad aitavad kaasa majandusliku abi hankimisel. Komitee esimees tänas kõiki toetajaid ja lootis, et koos veedetakse mõnus õhtupoolik.

Tervitusi tõid Adelaide Eesti Seltsi president Ene-Mai Reinpuu ja soome raadiosaadete korraldaja Alpo Kakko. Siis kuuldi flöödil Kadri Auväärti, kes mängis Händeli "Gigue" ja eesti rahvaviisi "Kus on, kus on kurva kodu". Sellele järgnevalt luges Sylvia Kuik Mikhli märkmikust "Meestest ja pükstest". Muusikalistele ettekannetele järgnes loterii hulgaliste võitudega ja barbekjuu-õhtusöök koos kohvi ja kookidega Ilona Carter'i poolt.

Õhtupooliku pikemaks esituseks oli Soome Televisiooni poolt koostatud 1985. aasta Tallinna Üldlaulupeo film. Kuulsime ja nägime 17 laulu, nii nais-, mees- kui ka segakooridelt, nende hulgas sellised tuntud laulud kui "Päikesele", "Laul põhjamaast", "Kaunimad laulud" ja muidugi "Tuljak". Kuulsime ka "Lahkumise laulu", ja hümnina asemel lauldi kuulajaskonna püsti seismisel Gustav Ernesaksa juhatusel "Mu isamaa on minu arm". Kogu saade lõppes Raimund Kulli "Kodumaaga".

Adelaide kuulajas- ja vaatajaskonnale mõjus nähtu ja kuuldu väga sügavalt. Oli isegi märgi silmi näha. Selle filmiga oli kavatsatud lõpetada. Kuid nüüd oli kohale jõudnud bass Udo Pajuviidik, kes esitas Georg Allik'u akordionisaatel kolm laulu - "Sõbrad", "Õhtul õues" ja "Õhturahu".

Udo Pajuviidiku lauludega lõppes järjekordne Adelaide Eesti Raadio hubane traditsiooniline kokkutulek.

* * * ("Virgats" Nr.10, oktoober 1988)

ADELAIDE EESTI RAADIO AASTAKOOSOLEK

A. E. Raadio aastakoosolek toimus 20. augustil Adelaide Eesti Majas, algusega kell 12.00 päeval. Koosolekul esitas komitee esimees möödunud tegevusaasta aruande, milline ilmub "Virgatsis". Samuti esitas ta kassaaruande ja ehkki saadete õhkusaatmisega seoses olevad kulud on kõrged, on neid suudetud katta annetustest, kassetide müügist ja videofilmidest sisse tulnud summadest.

Komitee liikmeteks valiti: esimees ja laekur **Valdek Kangur**, sekretär **Ivy Kangur**, saadete koordineerija ja salvestaja **Tarmo Rohtla**, salvestajad **Richard Semenov**, **Peeter Liivamägi** ja **Tiffany Hay** (treeningul), liikmed **Erik Talmet**, **Ruth Hay**, **Tiina Clark**, **Toomas Kasemets**.

Koosolijatel oli hea meel sellest, et komitee on suurenenud uute liikmete juurde- tulekuga. Koosolek lõppes kell 13.00.

* * *

VIDEOFILMI PÄRASTLÕUNA

Adelaide'i Eesti Muinsuskaitse Seltsi ja Adelaide Eesti Raadio Komitee videoetenduse kavas Eesti Majas

pühapäeval, 1. oktoobril, kell 2 p.l.

on kaks ühetunnilist filmi: "Konstantin Pätsi asusamba taasavamine" (filminud E. Ranniko) ja "Kuhu lähed, Virumaa?" (eesti ja soome kaamerameeste reportaaz laastatud ja saastatud Kirde-Eestist: Kohtla-Järve, Sillamäe jne.).

Sissepääs \$ 3.00

Adelaide'i Eesti Muinsuskaitse Seltsil (telefon 356 0046) on müügil 4-tunniline videofilm "Esto 88" (hind \$ 50.00), nagu väliseestlaste suurpidustusi nägid kaameramehed Eestist.

* * *

("Virgats" Nr.9, september 1989)

Majandusaasta jooksul on muretsenud arvukalt audio- ja videokassette ja kaks plaati. Sissetulekuid on peamiselt saadud videofilmide näitamisest Eesti Majas, mida tehakse koos Adelaide'i Eesti Muinsuskaitse Seltsiga. Videofilme on näidatud tegevusaasta jooksul 19 korda. Kahel korral näidati videofilme Eesti Maja toetuseks. Videofilmid tegelesid peamiselt sündmustega Kodu-Eestis, kuid on ka mängufilme näidatud. Videofilmide näitamisel on operaatoriks olnud tavaliselt Erik Talmel.

Eetrisse on läinud tegevusaasta jooksul 52 ilmalikku ja 52 usulist saadet. Usulisi saateid toimetab C. L. Peipman Sydneyst. Ilmalikke saateid on toimetanud V. Kangur 25, J. Raudsepp 5, I. Kangur 3, E. Ranniko 2, J. Aarik 2, J. Mõisa 2, E.-M. Reinpuu 2, E. Avarsoo 1, I. Trofimova 1, A. Männik 1, R. Hay 1, S. Kuik 1, K. Saarsen 1.

Saadete sisud jagunevad järgnevalt: tähtpäevi (rahvuslikke ja isiklikke) 19, uudiseid Kodu-Eestist 12, muusikat 7, poliitilisi vaateid 6, kuuldemänge 4, kohtumisi Eestist saabunud külalistega 4.

Side Melbourne'i raadioga on vähenenud, kuna kirjasaatja Rootsist - Karin Saarsen on läinud vanaduspuhkusele ja tema saadetisi ei saabu enam nii tihti. Samal ajal on aga side tihenunud Sydney Eesti Raadioga, eriti telefonisõnumite saamise kaudu.

Tiffany Hay lõpetas raadiojaama poolt korraldatud salvestajate kursuse, saavutades eksamil teise koha ja on nüüd tublisti raadiosaadetega ametis.

Komitee tänab kõiki kaasabilisi, abistajaid ja toimetajaid. Eriline tänu aga kuulub salvestajatele kohusetruu töö eest.

Lootuses edaspidiseks harmooniliseks koostööks

Valdek Kangur.

* * *

ADELAIDE EESTI RAADIO AASTAKOOSOLEK

A. E. Raadio aastakoosolek toimus 12. augustil 1990 Adelaide Eesti Majas algusega kell 12.00 päeval. Koosolekul esitas komitee esimees möödunud tegevusaasta aruande, mis ilmus ka "Virgatsis". Samuti esitas ta kassaaruande. Saadete valmistamisega ja eetrisse saatmisega seoses olevad kulud on olnud kõrged, kuid on suudetud tasakaalustada annetustest, kassettide müügist ja videofilmide näitamisest laekunud summadest.

Komiteesse kuuluvad esimees ja laekur Valdek Kangur, sekretär Ivy Kangur, saadete koordineerija ja salvestaja Tarmo Rohtla, salvestajad Richar Semenov, Peter Liivamägi, Tiffany Hay ja liikmed Erik Talmel, Ruth Hay, Thomas Kasemets. Komitee esimees tänas komitee liikmeid ja salvestajaid kohusetundliku töö eest.

Hei hopp, hea kaasmaalane, tõstame käed —
kõik meil ikka tõuseb veel, nagu sa näed.
Kui tuleke vastu vaid puhuda teab,
end edasi tõusuteel igaüks veab.

On kohti, kus mõnikord pannakse põõn,
on kohti, kus tõusule järgneb kord mõõn,
kuid meitel on tõus püha, sügav ja aus,
ei sellele järgneda saa tõsupaus.

Me tõuseme vapralt, kaob jalge alt pind,
ma kisendan tõusul, et armastan sind,
veel karjun, et olla on uhke ja hää,
siis suur tõusulaine taas lööb üle pää.

Nii nüüd hinge pidades jätkub me tõus,
sest uhke ja hää on ju kõigega nõus.

OTT ARDER

ADELAIDE EESTI RAADIO 8 AASTANE

Pühapäeval, 17. septembril pühitses Adelaide Eesti Raadio oma kaheksandat tegevusaastat koosviibimisega Adelaide Eesti Majas. Sinna oli kogunenud hulgaliselt raadiosõpru ja külalisi veidi vihmasele ilmale vaatamata.

Kava esimesel poolel esitati lühike tegevusaruanne. Tervitusi tõi Adelaide Eesti Seltsi president Ene-Mai Reinpuu ja Adelaide Soome Raadio esindaja Alpo Kakko. Väljakuulutatud esinejate nimekirjast jäi välja noorte laulugrupp esinemisele mitte küllaldase ettevalmistuse tõttu. Lühikese lasteloo luges verivärske raadiokomitee liige Tiffany Hay, laulis Udo Pajuviidik Georg Alliku akordionimuusika saatel, videofilmilt nähti perekond Ranniko intervjuud Eesti Muinsuskaitse Seltsi juhatuse esimehe Trivimi Vellistega ja Salme Ranniko esitas pikema ülevaate tänapäeva Kodu-Eestist, kust ta oli hiljuti naasnud.

Kahe kavaosa vahel pakkus Adelaide Eesti Maja osalejatele maitsvat küpsetatud sealiha hapukapsastega ja raadiokomitee poolt oli kohv ja koogid. Suure koogi või õigemini tordi oli raadiokomiteele sünnipäevaks kinkinud Krompuss Cakes Pty. Ltd.

Koosviibimise teises osas vaadati videofilmi juunikuu sündmustest Kodu-Eestis. Nähti mõndagi huvitavat ja mõnigi tuttav nägu filmil vilksatas silmade ees.

Oli mõnus õhtupoolik ja raadiokomiteel jääb vaid tänada kõiki osalejaid, komitee liikmeid, abistajaid nagu naisringi, Eesti Maja juhatust ja kõiki, kes koosviibimise heaks kordaminekuks kaasa aitasid ja muidugi firmat Krompuss Cakes. Raadiokomiteel on nüüd mõned uued liikmed ja loodame, et see toob ka uusi tuuli komitee töösse. Kuid kõigepealt loodame, et järgmise aasta septembris jälle saame rohkearvuliselt kokku tulla Adelaide Eesti Raadio 9. aastapäevaks.

V.K.

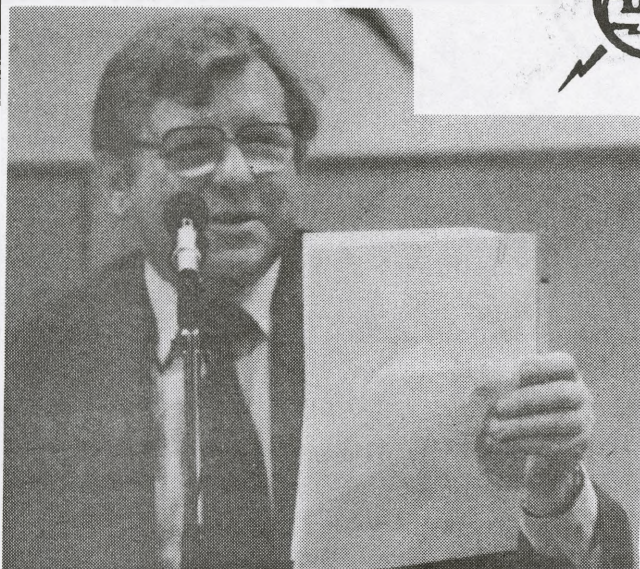
* * * ("Virgats" Nr.10, oktoober 1989)

ADELAIDE EESTI RAADIO TEGEVUSARUANNE 1989/90

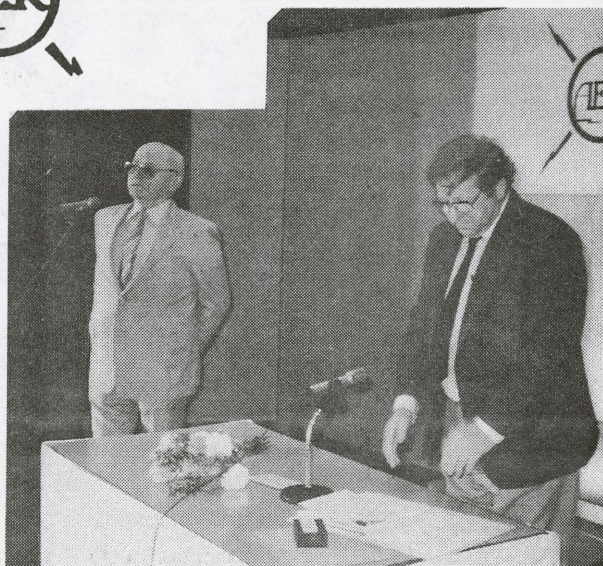
1989/90 tegevusaasta peakoosolek toimus 20. augustil 1989. Komitees olid Valdek Kangur, Ivy Kangur, Tarmo Rohtla, Richard Semenov, Peter Liivamägi, Erik Talmel, Tiffany Hay, Ruth Hay, Thomas Kasemets ja Tiina Clark. Neist lahkus elukoha muutuse tõttu komiteest tegevusaasta jooksul Tiina Clark. Salvestajatena töötasid Tarmo Rohtla, Richard Semenov, Peter Liivamägi ja Tiffany Hay. Viimane on ka hulgalisest salvestanud nende eest, kellel määratud ajal mingil põhjusel ei olnud võimalik salvestada.

Saadete sisu on püsivalt muutunud ja ikka rohkem saabub materjale, sõnumeid ja telefonikõnede tekste Kodu-Eestist. Nii on Jüri Raudsepa kaudu Tallinna raadiost igakuine side Eesti Raadioga. Samuti on saabunud kuuldemänge ja muidugi palju on saadud materjale uue poliitilise olukorra kohta. Samuti mõjutas saadete sisu ka hiljutine XXI Üldlaulupidu.

Evangeelsed saated neljapäeva pärastlõunati on töötanud suuremate viperusteta. Majanduslikult toetab seda saadet Adelaide Eesti Evangeelne kogudus Udo Reebisiga eesotsas.

15. Valdek KANGUR avab koosviibimise

16. Tervitab Eesti Maja juhatuse esimees Heino SOMMER.

17. Flöödil esineb Kadri AUVART.

18. Mängib Vello NÕU.

20. Fred VILL ja ta humor.

21. Esinevad Kaili SALU ja Pille PEENMAA.

19. Loeb Sylvia KUIK

A D E L A I D E E E S T I R A A D I O
T E G E V U S A R U A N N E 1990/91
 12.08.90 - 18.08.91

1990/91 tegevusaasta peakoosolek toimus 12.08.90

Tegevusaasta jooksul olid komitees: Valdek Kangur, Ivy Kangur
 Tarmo Rohtla, Richard Semenov, Peter Liivamägi, Tiffany Hay, Ruth Hay, Thomas Kasemets ja Warrick Robertson.

Lindistajatena töötasid: Tarmo Rohtla, Richard Semenov, Peter Liivamägi, Tiffany Hay ja Warrick Robertson.

Warrick lõpetas oma kursuse 1990 aasta lõpul kuid praktiliste katsete viibimisega alustas lindistamist alles 27. aprillil 1991. Tiffany on asendanud neid lindistajaid, kel pole olnud võimalik kohale tulla, samuti on ta ametis mitmel muul alal raadiojaamas. Saadete sisu on pidevas muutuvus olukorras ja oleneb palju materjalide saabumisest Eestist ja mujalt, kuna pearõhk on Kodu-Eesti olukorra jälgimisel. Samuti on Kodu-Eestist saabunud muusikat kassetidena ja ka plaatidena, kõik see peamiselt käsipostiga. Tegevusaasta jooksul on ostetud kassette ja plaate. Samuti ka videofilme näitamiseks Adelaide Eesti Majas, mida ikka tehakse koostöös Adelaide Eesti Muinsuskaitse Seltsiga. Neilt üritustelt saab Adelaide Eesti Raadio ka suurema osa oma kapi talist.

* * *

Aastavahetusel olid komitee liikmed väga tegevad Eesti Päevade videofilme tegemisega ja muidugi isiklikult päevadest osavõtmisega. Eesti Päevade videofilmid on valmimas, selle allkomitee juhataja Thomas Kasemetsa eestvedamisel. Filmide valmisest on kuulutatud ja esimesed tellimised on juba saabunud.

* * *

Side Melbourne'i Eesti Raadioga on vähenenud, kuna Rootsist saabub vähem materjali. Sydney Eesti Raadiolt saame rohkem materjale, mõnda ka otse Eestist. Päevauudised saame Tarmo Rohtla kaudu, mida faxitakse otse temale.

* * *

Valdek Kangur
 Komitee esimees

VIDEOFILMI PÄRASTLÕUNA

Adelaide'i Eesti Muinsuskaitse Seltsi ja Eesti Raadio Komitee korraldavad videofilmi etenduse Eesti Majas

pühapäeval, 30. juunil kell 14.00

Film eestlaste hõimlastest "Linnutee tuuled"

Lennart Meri ja muid sündmusi. Annetuse alammäär \$ 3.00.

Pärast etendust **barbekjuu** Eesti Maja juhatuse korraldusel.

Järgmine videofilmi etendus toimub 28. juulil kell 14.00.

XIV AUSTRALIA EESTI PÄEVADE VIDEOFILMID ..

XIV A.E.Päevade Videofilmi Komitee teatab, et on valmimas Eesti Päevade videofilmid. Koostatakse seitse filmi.

Näidendid "Tuhat krooni" ja "Head ööd, ema".

Kontserdid - Suurkontsert raekoja saalis ja Külaliskontsert

Rahvatants ja rohkem. Jumalateenistus ja E.Päevade avamine.

XIV Eesti Päevade kokkuvõtlik film.

Filmide pikkused 105 - 180 minutit. Kõikide filmide hinnad on \$ 20.00.

Filme müügisks paljundatakse **ainult ettetellimisel**.

Saadaval on nii BETA kui ka V.H.S. videolindid.

Ettetellimised aadressil: E.P. Video Filmid, 57 Roebuck St., Mile End S.A. 5031.

ADELAIDE EESTI RAADIO KÜMNE AASTANE

14.sept. 1981 läks eetrisse esimene Adelaide Eesti Raadio Komitee poolt korraldatud raadiosaade. Sellest on nüüd möödunud kümme aastat ja seda ümmargust tegevusjuubelit tahab Adelaide Eesti Raadio kõikide kuulajate, toetajate, sõprade ja kaastöölise ühises ringis pühitseda

15. septembril 1991

Adelaide Eesti Majas

algusega kell 14.00

On huvitav kirev kava, barbekjuu, kohv ja koogid.

Sissepääs vabatahtliku annetusega.

Ega pole vist põhjust tulemata jäämiseks!

o o o

STATISTIKAT

Järgnevad tabelid ja muu informatsioon põhineb tegevus-aruannetes avaldatud arvudele.

Vabandan kui mõni arv on kaheldav, mõni nimi puudub või mõni nimi on seal kus see ei peaks olema.

Koostaja

TÄNU

ADELAIDE EESTI RAADIO TÄNAB KOIKI KAASMAALASI KES ON VIIMASE KÜMNE AASTA JOOKSUL TOETANUD MAJANDUSLIKULT RAADIO KOMITEE TEGEVUST KAS AASTAPÄEVADE KOOSVIIBIMISTEST JA VIDEOFILMIDE PARASTLOUNADEST OSAVOTMISEGA VOI OTSESE RAHALISE VOI MATERJAALSE ANNETUSEGA.

MEIE ERILISE TÄNU OSALISED ON:

ADELAIDE EESTI MAJA
AUSTRALIA EESTI SELTSIDE LIIT
ADELAIDE EESTI SELTS
L. AUSTRALIA BALTI NAISTE SELTS
ADELAIDE EESTI SELTSI NAISRING
AUSTRALIA EESTI PÄEVADE NOORTETOIMKOND
BALTIC TRAVEL
I. GUSTAVSON
O. & E. HAAS
L. HELM
H. JANSON

I. & A. KANGUR
E. LIMBERG
H. & I. MÄGRÄKEN
L. OKS
E. PAPLI
P. PEKKI
A. RANNE
Perek. SARKANIS
L. & L. TRETT
F. UUSRAND
E. VITKUS

ADELAIDE EESTI RAADIO TÄNU KUULUB KÕIGILE KES NII LAHKELT ON KÜMNE AASTASE TEGEVUSAJA JOOKSUL ÜKSKÕIK MIS MOEL KAASA AIDANUD KOMITEE POOLT KORRALDATUD ÜRITUSTE HEAKS KORDAMINEKUKS.

TABEL 1

ADELAIDE EESTI RAADIO KOMITEE LIIKMED
1981 - 1991

NIMI	TEGEVUS PERIOOD	TEGEVUS AASTAD
Ruth DREIMANN - HAY	1989/90-SENINI	2
Tiffany HAY	1989/90-SENINI	2
Ivy KANGUR	1982/83-SENINI	9
Toivo KANGUR	1981/82-1984/85	4
Valdek KANGUR	1981/82-SENINI	10
Thomas KASEMETS	1989/90-SENINI	2
Linda KUIK-MÕISA	1981/82-1986/87	6
Tiina KURVITS-CLARK	1989/90	1
Peter LIIVAMÄGI	1982/83-SENINI	9
Aime LOMP-KANGUR	1981/82-1986/87	6
Juhan MURAKAS	1981/82	1
Richard OLLINO	1981/81-1987/88	7
Monica PUKSAND-KANGUR	1981/82-1984/85	4
Robert PUKSAND	1981/82-1983/84	3
Tarmo ROHTLA	1981/82-SENINI	10
Warrick ROBERTSON	1990/91-SENINI	1
Richard SEMENOV	1983/84-SENINI	8
Erik TALMET	1981/82-SENINI	10

ADELAIDE EESTI RAADIO
1981 - 1991 TEGEVUSPERIOODIL
LAHKUSID IGAVESTELE JAHIMAADELE
ASUTAJALIHKMED JA KAASTÖÖLISED

JUHAN MURAKAS
00.12.1912 - 13.04.1988

RICHARD OLLINO
30.06.1910 - 07.06.1988

LEINAS JA TÄNUTUNDES MÄLESTAB ADELAIDE EESTI RAADIO

TABEL 2

ADELAIDE EESTI RAADIO
 SAADETE KOOSTAJAD
 1981 - 1991

N I M I	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88	88/89	89/90	90/91	KOKKU
Johannes AARIK				1	2	2	3	3	2	2	15
Ruth AUVAART		3	1		2	2	2				10
Eino AVARSOO									1		1
Elfriede BUCK	2	2	2	3	3	2		1			15
Ruth DREIMANN-HAY									1	1	2
Edda EEK									2		2
Arnold ELK							1				1
Õie HAAS		2				3	1			1	7
Laine HELM			1	1		1					3
Mihkel HENNOSTE		1									1
Lembit HÄRM	4	2	1	1	2	1	1	1	2	1	16
Valdis JANDZENS								1			1
Ivy KANGUR	1	4	5	3	1	3	2	4	3	1	27
Valdek KANGUR	23	18	18	26	16	20	20	33	25	37	236
Sven KIVIVÄLI							1				1
Linda KUIK-MÕISA	2	3	3	3	2						13
Sylvia KUIK						3	2	1	1		7
Elisa LINDSAAR			1	1			1				3
Aime LOMP-KANGUR	6	6	9	3	2	1					27
Endel MEIUSI									1		1
Juhan MURAKAS	3										3
Helmi MAGRAKEN		2	1			1	1				5
Ilmar MAGRAKEN										1	1
Ado MÄNNIK									1		1
Juta MÕISA				2	5	2	5		2		16
Richard OLLIND	3		2		1	2					8
Lembit PEIPMAN					1				1		2
Monica PUKSAND-KANGUR	1		1	1							3
Robert PUKSAND	3	3	1								7

TABEL 2 (järg)

N I M I	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88	88/89	89/90	90/91	KOKKU
Edmund RANNIKO								1	2		3
Salme RANNIKO			1	1	1						3
Jüri RAUDSEPP									4	2	6
Ene-Mai REINPUU		1	1		7	6	5	5	2	4	31
Tarmo ROHTLA					1						1
Karin SAARSEN						1	1	1	1	2	6
Vivi SALU	1										1
Inga SCHRÖDER						1					1
Hillar SEMENOV		1									1
Juho TAIMRE		1									1
Erik TALMET	3		1	1	1						6
Johanna TENNOSAAR		1	1	2	3	1					8
Leonid TRETT		1									1
Lydia TRETT				2	1		5	1			9
Ingrid TROFIMOVA									1		1
Rene UFER							1				1
Ferdinand VILL		1	2	1	1						5
SAADETE ARV	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	520

TABEL 3

ADELAIDE EESTI RAADIO SAADETE
LINDISTAJAD 1981 -1991

NIMI	TEGEVUSPERIOOD	TEGEVUSAASTAD
Olaf EHVART	1982/83 - 1983/84	2
Tiffany HAY	1989/90 - SENINI	2
Toivo KANGUR	1981/81 - 1984/85	4
Peter LIIVAMAGI	1982/83 - SENINI	9
Juhan MURAKAS	1981/82	1
Tarmo ROHTLA	1981/82 - SENINI	10
Warrick ROBERTSON	1990/91 - SENINI	1
Richard SEMENOV	1983/84 - SENINI	8

TABEL 4

ADELAIDE EESTI RAADIO SAADETE TEMAATIKA
1981 - 1991

PROGRAMMI TEEMA	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88	88/89	89/90	90/91	KOKKU
Kodumaad tutvustavaid	5	3	1								14
Tähtpäevi	18	10	11	8	7	8	13	14	19	12	120
Kultuuri ja poliitika- tegelasist	3	4	11	15	6	7	9	6			61
Muusikat ja laulu	13	9	10	10	11	11	8	8	7	4	91
Noorte saated	3	4	3	1	3						14
Mälestusi	4						6				10
Etnograafilisi	2	4	2	2	5	3	1				19
Organisatsioonidest		8	1			2	1				12
Laste saated		2	2								4
Soovikontserte		3								1	4
Usulisi saateid		1									1
Eesti Päevadest ja Esto'dest			3					11		5	19
Huumorit			2	3	2	3	2	3			15
Intervjuud				5	8	4	3		4	10	34
Rahvuspoliitilisi						4	2		6	8	20
Ajakohaseid sündmusi						4	5	9	12	5	35
Lugemistunde							1				1
Muid	4	4	5	7	8	5	1				34
Kuuldemänge			1	1	2	1		1	4	2	12
	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	520

ADELAIDE EESTI EVANGEELSED SAATED

algasid 4. detsembril 1986 ja neid on sellest ajast kuni 1990/91 tegevusaasta lõpuni eetrisse läinud 149.

Kõik saated on koostanud ja esitanud Lembit PEIPMAN Sydney'st.

Adelaide Eesti Evangeelsete Raadiosaadete majandusliku külje järgi vaatab Adelaide Eesti Evangeelne Kogudus.

TABEL 5

ADELAIDE EESTI RAADIO SAADETE
KAASTÖÖLISI 1981 - 1991

(Selles nimekirjas on ainult need isikud kellede nimi ei esine juba
Tabelis No 2 kui saate koostaja .)

Tiffany	HAY	Pille	PEENMAA
Tiiu	HOILE	Eerik	PURJE
Laine	JOHANSON	Vilma	PÕLDOJA-BRINKMANN
Ilvi	KALD	Kaili	SALU
Toivo	KANGUR	Imbi	SEMENDV
Thomas	KASEMETS	Elfriede	STROBEL
Leida	KIRSS	Kurt	STROBEL
Sandra	KÜNK	Henn	TENNOSAAR
Ann	LEHTMETS	Siiri	TENNOSAAR
Osa	LEINO	Tarmo	TENNOSAAR
Heino	LOMP	Tõnu	TENNOSAAR
Hannes	LÄTE	Iivo	TUUL
Margus	MADISSOO	Reet	TUUL
Johannes	METSLA	Georg	VALLO

N.B. Selles väljaandes kasutatud perekonnanimed on samad mida kasutati tegevuse ajal. Hilisemaid muudatusi pole kasutatud. Selgituse mõttes on noorte abielunaiste nimedele lisatud ka nelupõlvenimi.

LÕPUKS

Lõpetades selle kokkuvõtte Adelaide Eesti Raadio esimesest kümnest aastast tahaks mõelda ka tulevikule. See on aga raske, kuidagi ei oska hetkel ette kujutada tulevikku, hetkel mil Austraalia valitsus tunnustas Eestit kui iseseisvat vabariiki (27.08.91) ja on teel diplomaatlike suhete korraldamisel Eestiga.

Oleme näinud, et poliitiline olukord Eestis, eriti alates aastast 1987, on mõjutanud suhtumist ka meie raadiosaadetes, nii kuulajaskonna kui ka koostajate poolt. Kindlasti on arvata, et sündmused Kodu-Eestis ka edaspidi mõju avaldavad raadiosaadetele aga see vast polegi nii tähtis küsimus mida tahaksime tuleviku suhtes küsida.

Küsida tahaks kauaks jääb eesti keel veel Adelaide eetrisse või kauaks on seda veel Adelaide raadiolainetel vajagi?

Vastused jäävad aga tuleviku vastata. Võibolla kirjutab sellest keegi teine kümne aasta pärast. Seniks aga loodan, et lugeja jääb rahule sellega, mis on kirjutatud. Samuti loodan, et kuulaja on enamvähem rahule jäänud sellega, mida ta on kuulnud.

Koostaja.

VÄLJAANDJA: ADELAIDE EESTI RAADIO KOMITEE

KOOSTAJA: VALDEK KANGUR

MASINAKIRI: IVY KANGUR

FOTOD: RICHARD OLLINO
TOIVO KANGUR
VALDEK KANGUR
RICHARD SEMENOV
TARMO ROHTLA

KAAS: VALDEK KANGUR

TRÜKK: ESTOPRINT

TRÜKIARV: 200

